«Ýodajyk» žurnal kitaphanasy

W.Çorn, E.Mikula, G.Wezikowa

Ýaşaýyş düzgünleri

«Ýodajyk» žurnal kitaphanasy

W.Çorn, E.Mikula, G.Wezikowa

Ýaşaýyş düzgünleri

W.Çorn, E.Mikula, G.Wezikowa
Ýaşaýyş düzgünleri («Ýodajyk» žurnal kitaphanasy):
© «Gündogardaky yşyk», 2014.
ISBN 978-966-2089-75-2

Kitap çagalary On tabşyryk bilen tanyşdyrýar we olar “Ýodajyk” žurnalynyň dürli ýyllarda edilen neşirlerinden düzülen: hekaýalar (E. Mikula), düşündiriş materiallary (W. Zorn) we goşgular (G. Wezikowa).

Başlangyç we orta mekdep ýaşyndaky çagalar üçin.

1-nji bölüm

Ýasy daş maketi

— Salam, Pçýolkina! — diýip, Petýa salamlaşyp partanyň başyna geçdi. Öz synpdaşynyň eliniň saralgydygyny görüp: Seniň eliňe näme boldy? — diýip sorady.

— Hawa, düýn elimi kesdim.

— Gurjaga köýnek tikdiňmi? — diýip, Petýa güldi.

— Wah, Siniçkin, ýene seniň şol wäşiligiň! — diýip, Maşa gaty gördi.

— Ýeri dogrudanam? Sen näme ussaçylyk iş etdiň?

— Ýasy daş tagtasy. Bize ýekşenbe mekdebinde berdiler — diýip, Maşa jogap berdi. Petýanyň ýene degişmezlik üçin zordan saklanýandygyny görüp, sözüniň üstüni ýetirdi: — Elbetde, hakyky däl, daşdan däl, kartondan maketi.

— Ýasy daş tagtasy — men ýalňyşmaýan bolsam, bu daş plitalar öýdýän? — diýip, Petýa anyklady. — Ýadyma düşýär, sen maňa Musanyň olary daga çykyp, Hudaýdan alandygyny gürrüň beripdiň.

— Hawa, — diýip, Maşanyň ylmynyň Petýa üçin biderek däldigine begenip, ýasy daş tagtalary baradaky hekaýasyny ýadyna saldy. — Iň erbedi, men olary soňuna çenli gutarmadym. Karton örän gaty, gaýçy kütelipdir we ine, netijesi... Maşa saralan barmaklaryny tukatlyk bilen gymyldatdy.

— Gel, men mekdepden soň ýanyňa gelip, ony kesmäge kömek edeýin — diýip, Petýa teklip etdi.

Ýaşaýyş düzgünleri

Maşa şatlyk bilen razy boldy. Soňky sapakdan soň olar Maşalara gitdiler. Onuň stolunyň üstünde ýasy daş tagtanyň gutarylmadyk maketi, reňkli kagyz, ýelim we reňkli galamlar bardy.

— Seret! — diýip, Maşa ýüzlendi. Bu hatar boýunça kesmeli, soňra On tabşyrygy çal kagyza ýazyp, ýokarsyna ýelmemeli. Bol, sen ony kes, men bolsa ýazjak ýerimiň hatarlaryny çyzjak.

Petýa seresaplyk bilen kesip başlady. Karton galyňdygy sebäpli, Petýa gaýçysyna agram salyp haşlady.

— Howa, agyr iş! — diýip, uludan demini aldy.

— Musa üçin has kyn boldy, sebäbi ol daşdan ýasy tagta ýasapdy, — diýip, Maşa muny belledi.

— Emma buýruklary Hudaýyň Özi ýazdy.

Petýa biraz dynç almak üçin gaýçyny goýdy:

— Buýruklar haýsy dilde ýazylypdyr?

Maşa bir sekunt oýlandy:

— Musa ýewreýdi, şonuň üçin iwrit dilinde.

— Pçýolkina, diňle, diýmek, Hudaý Öz kanunyny diňe ýewreýlere beripdir-dä. Onda näme üçin her kim ruslar, fransuzlar we amerikalylar Hudaýyň kanunyny berjaý etmeli diýip pikir edýärler? Galyberse-de, Sinaý dagynda Musa tabşyryklary öz halky üçin, Ysraýyl üçin aldy ahyry? Bu Ysraýylyň Hudaýy. Näme üçin biz hem Oňa biziň Hudaýymyz diýýäris?

— Sebäbi başga Hudaý ýok.

— Nädip ýok? Ýadyňdamy, gadymy Gresiýanyň miflerini öwrendik? Ol ýerde Olimpde bir topar hudaýlar bardy: Zews, Apollon we Afrodita. Müsürde bolsa Gün Hudaýy Ra ybadat edýärdiler. Slawýanlarda Perun atlysy bardy. Skandinawlylaryňky bolsa, Odin — diýip, Petýa Siniçkin sanap başlady.

— Bular hakyky hudaýlar däl — diýip, Maşa garşy çykdy.

— Muny nädip subut edip bilersiň? — diýip, Petýa gününe goýmady.

— Bolýar onda. Sen Peruny gördüňmi? Bu oýulan agaç sütüni.

Petýa başyny atdy.

Ýasy daş maketi

— Seniň pikiriňçe, Perun asmany, ýeri we haýwanlary döredip bilerdimi? Eger ol adamy öz keşbinde we meňzeşliginde ýaradan bolsa, Siniçkin, sen onuň keşbine meňzeş bolmagy islärdiňmi?

— Ýok, ýok, Pçýolkina! Men diňe gyzyklandym. Men Ysraýylyň Hudaýy biziň Hudaýymyzdygy barada jedel edemok.

— Ýöne Ol ýetirmek islän ähli zatlaryny ysraýyl halkynyň üsti bilen ähli adamlara ýetirdi — diýip, Maşa dowam etdi.

Petýa ýasy daş tagtanyň maketini kesdi we gaýçyny bir gyra goýdy:

— Men gitmeli, men futbola ýetişmeli. Yzyny ertir dowam edäýeli. Men gelerin we buýruklary bile ýazarys.

— Gaty gowy! — Maşa razy boldy. — Kömegiň üçin sag bol!

Ysraýylyň Hudaýy — biziň Hudaýymyz

Mukaddes Kitabyň kyssasy şu sözler bilen başlaýar: «Ilkibaşda Hudaý asmany we ýeri ýaratdy». Soňra okanymyzda, biz Hudaýyň Nuhuň maşgalasyny sil basmasyndan nädip halas edendigini bilýäris. Gelip çykyş 12-nji bapdan başlap, Mukaddes Kitap bize Ybraýym hakda gürrüň berýär. Mukaddes Kitapda ol hakda köp zat aýdylýar. Munuň sebäbini bilýärsiňmi? Ybraýym hakda şeýle ýazylan, ol Hudaýa ynanyp, ähli imanlylaryň atasy bolandygyny aýtdy. Başgaça aýdylanda, ol ýeke-täk Hudaýa iman etmegiň başlangyjyny goýdy. Hudaý oňa: «Meniň sözüme gulak asandygyň üçin, ýer ýüzüniň ähli milletleri seniň nesilleriň arkaly pata alarlar» diýdi. (Gelip çykyş 22:18). Daş-töweregindäki ähli halklaryň ýyldyzlara, butlara, ruhlara çokunýan döwründe, Ybraýym Ýeke-täk Bir Hudaýy tanady, Oňa ybadat etdi we Oňa boýun boldy. Bu Hudaý Ybraýymy bir ýurda, ýagny Ybraýymyň nesilleri bolan ýewreýlere wada beren ýurduna getirdi. Ybraýymyň ogly Yshak hem Ýeke-täk Hudaýa iman edip, Onuň islegine görä ýaşady. Yshagyň ogly Ýakup Hudaýdan täze at — Ysraýyl adyny aldy. Ýakubyň 12 oglundan Ysraýylyň 12 taýpasy ýa-da tiresi gelip çykdy. Ysraýyllar 400 ýyldan gowrak wagtlap Müsüriň gulçulygynda ýaşadylar.

Musa atly bir ysraýylly, Ysraýyl halkynyň baştutany bolmak üçin Hudaý tarapyndan saýlandy. Musanyň çagyryşy gaty gyzykly boldy. Şol wagt ol Horep dagynyň golaýyndaky çölde gaýynatasynyň goýunlaryny bakýardy, Hudaý oňa ýanýan (alawda), ýöne ýanyp

gutarmaýan çalyda göründi. Musa munuň nähili gudratdygyny görmek kararyna geldi we otdan Hudaýyň sesini eşitdi. Hudaý Musa Müsüre gitmegi, ysraýyl halkyny gulçulykdan azat etmegi we olary Ybraýyma wada berlen ýere getirmegi buýurdy. Musa Hudaýdan Özüniň kimdigini we adynyň nämedigini soranynda, Hudaý Onuň Biribardygyny aýtdy. Esasan beýleki taňrylar we butlar diýilýänlerden tapawutlylykda, Ol bar we Ol hemişe bolar. Başga hudaýlar hiç hili ýok. Şonuň üçin Oňa aýratyn bir at gerek däl. Ony beýlekilerden Özüniň barlygy bilen tapawutlandyryp bolýar. Işaýa pygamber Hudaýyň sözlerini ýazdy: «Ysraýylyň Patyşasy we Penakäri Reb, Hökmürowan Reb şeýle diýýär: "Men ilkinji we ahyrkydyryn, Menden başga hudaý ýokdur"» (Işaýa 44:6). Şonuň üçin Ysraýylyň Hudaýy — Ybraýymyň, Yshagyň we Ýakubyň Hudaýy — biziňem Hudaýymyz we Gökdäki Atamyz.

Musanyň çölde Hudaý bilen duşuşygyndan bäri köp wagt geçdi. Reb tarapyndan Müsüriň gulçulygyndan azat edilen ysraýyl halky, köp synaglardan soň, Hudaýyň Musa özüni açyp görkezen ýerine, ýagny Öz halkynyň baştutany bolmaga çagyran ýerine geldi. Şol ýerde ysraýyllar uzak wagtlap ýaşadylar: Hudaý agaçdan,daşdan we metaldan ýasalan el işlerine çokunýan we çagalaryny butlara gurban edýän daş-töweregindäki taýpalar ýaly samsyk butparazlar bolmazlygy üçin, olara boýun egip ýaşamaly kanunlary bermegi karar etdi.

Beýleki kanunlardan başga-da, Hudaý Musanyň üsti bilen Öz halkyna On tabşyrygy berdi. Reb olary şu sözler bilen başlaýar:

«Seniň gul bolup ýaşan ýurduň Müsürden alyp çykan Hudaýyň Reb Mendirin».

(Müsürden çykyş 20:2)

On tabşyryk Ysraýylyň esasy kanuny boldy we ahyrsoňy bütin dünýäde diýen ýaly şeýle boldy. Biz bu On tabşyrygy bu kitabyň sahypalarynda ara alyp maslahatlaşarys.

Ýaşaýyş düzgünleri

Adamlar köp kanun çykardylar,
Hukuk kitaplary — müň tonna!
Emma iň möhümi we durnuklysy —
Hudaýyň kanunydyr.

Sinaýda ýyldyrym we alawyň şöhlesi —
Rebbiň barlygynyň aýdyň nyşany,
Hudaýyň eli daşda oýup
Ýaşaýyş düzgünlerini ýazýar.

Birnäçe setirde giden köp zatlar bar.
Çagalykdan muny öwrenmegimiz möhüm:
Birinjisi — Hudaýa nädip degişli bolmaly,
Ikinji — adamlar bilen nähili iş salyşmaly.

2-nji bölüm

Söýgüden Hudaýa tarap

— Şeýlelikde, dowam edelimi? — diýip, Petýa düýnki kesen kartondan edilen ýasy daş tagtasyna guwanyp, şähdaçyklyk bilen aýtdy.

— Gel, meniň sahypamy iki bölege bölüp, birinji tabşyrygy ýazaly. Hemme zadyň gabat gelmegi üçin ony anyklamaly. Mukaddes Kitapda tekst uzyn, ýöne mugallym biraz gysgaltmaga rugsat berdi — diýip, Maşa aýtdy. — Men setirleriň hemmesini okaryn we biz nädip ýazmalydygyny çözeris.

— «Seniň gul bolup ýaşan ýurduň Müsürden alyp çykan Hudaýyň Reb Mendirin. Seniň Menden başga hudaýlaryň bolmasyn», — diýip, Maşa okady.

— Ýönekeýje ýazaýaly: «Men — Seniň Hudaýyň», — diýip, Petýa teklip etdi.

— Ýok, bu gowy däl — diýip, Maşa garşy çykdy. — Aslynda Hudaý bolmadyk beýleki hudaýlar hakda hem ýazmak zerur. Ýogsam her kimiň öz Hudaýy bolup biljekdigi ýüze çykýar.

— Gowy, gel, onda: «Men seniň Hudaýyň Rebdirin. Seniň Menden başga Hudaýyň bolmasyn» — diýip pikirlenip, Petýa aýtdy.

— Örän gowy! Şeýle diýip ýazaly, — Maşa razy boldy, ol reňkli galamlary alyp, yhlas bilen harplary çekip başlady.

Ýaşaýyş düzgünleri

Petýa Maşany synlady we Mukaddes Kitabyň sahypalaryny agdardy.

— Näme üçin Hudaý bu ilkinji tabşyrygy daş sahypalara ýazdy? Bu iň möhümimi? — diýip Maşadan sorady. — Iň möhüm zat elmydama başynda ýazylýar.

— Bu Hudaýy tanamak we söýmek üçin iň möhüm zat. Ysraýyl halky bu teksti gysgaldanok, ysraýyllar Hudaýyň kanunyny dolulygyna okaýardylar we Hudaýyň özlerini gulçulykdan çykarandygyny hemişe ýada salýardylar — diýip, Maşa hatdan ünsüni sowup aýtdy. — Munuň üçin olar Oňa örän minnetdardyrlar we çagalaryna çagalygyndan Hudaýy söýmegi, Oňa şükür etmegi we boýun bolmagy öwretdiler. Ysraýylda kanunyň sözlerini aýdym edip aýtdylar, şu günler hem aýdym edip aýdýarlar.

— Hawa, bir gezek men film gördüm, — diýip, Petýa ýadyna saldy. — Surnaý çaldylar, soň aýdym aýtdylar.Ýene-de şol filmde, kakasynyň kanun sözlerini we deriden edilen kagyzlary öz içine alýan gutulary eline we maňlaýyna daňýandygyny görkezdiler we kiçijik ogly bolsa ony öwrenýärdi.

Maşa ýazmagyny dowam etdi, Petýa bolsa oýa batdy. Soňra, ol birdenkä asuda we çynlakaý aýtdy:

— Kakam maňa Hudaý hakda hiç haçan gürrüň bermedi. Ejem-de. Diňe mamam özüňi erbet alyp barsaň, Hudaý seni jezalandyrjakdygyny öwretdi. Şeýdip, men Hudaýdan gorkmagy öwrendim. Aslynda, biz Hudaýy söýmeli ekenik.

Maşa galamlary goýdy we Petýa çynlakaý seretdi:

— Hudaý biziň Ondan gorkmagymyzy islemeýär. Ýöne Ol biziň Ony gynandyrmakdan, ýagny günä etmekden gorkmagymyzy isleýär.

— Tapawudy näme? — Petýa düşünmedi.

— Hudaý bizi söýýär, ýöne günäni ýigrenýär. Günäniň elmydama netijesi bolýar. Günä adamy Hudaýdan gaty daşlaşdyryp biler. Emma söýgi sebäpli Hudaý hemişe günäkäri bagyşlamaga we kabul etmäge taýýardyr — diýip, Maşa düşündirdi.

— Sen nähili pikir edýärsiň, Pçýolkina?.. Mekdepde meniň bir dostum bar. Ol soraman uly doganynyň dürbüsini alyp, onuň nähili düzülendigini öwrenmek isledi. Soň ol dürbini ýygnap bilmän, kümede bukup goýdy, doganyna bolsa, men onuň nirededigini bilemok diýdi... Ol indi näme etmeli? Hudaý onuň günäsini geçermi? Dürbini näme etmeli? — Petýanyň sesi sandyrap eşidildi.

— Men bu oglany tanaýaryn öýdýän — diýip, Maşa çak etdi.

— Howwa, bu men. Men dürbi barada aýtsam, Gena meni erbet eder. Bu ýagdaýda Hudaý maňa hakykatdanam kömek edip bilermi? — Petýa gözüne ýaş aýlap sorady.

— Hudaý islendik zady edip biler. Sen Hudaýdan ötünç hem-de kömek sora, ondan soň men saňa bir zat aýtjak.

Petýa göz ýaşyny süpürip, Hudaýa dileg etdi. Maşa ýylgyryp aýtdy:

— Dürbini getir. Meniň goňşym optiki gurallary bejerýän dükanda işleýär, ol ony abatlar.

— Ýöne meniň ony bejertmek üçin pulum ýok! — diýip, Petýa nägilelik bildirdi.

— Aslynda, goňşym hem Hudaýy tanaýar we söýýär. Ol saňa şatlyk bilen kömek eder — diýip, Maşa ynam bilen aýtdy.

Birinji tabşyryk

Ýol hereketi boýunça köp dürli düzgünler bar. Hemme düzgünleri doly, diňe sürüjilik mekdebinde synagdan geçip, sürüjilik şahadatnamasyny alanlar bilýär. Şeýle-de bolsa bularyň arasynda hemme adamlaryň bilýän düzgünleri bar. Meselem: swetaforyň gyzyl yşygynda ýöremek ýa-da sürmek — ölüm howpludyr.

Reb Hudaý Öz halkyna köp tabşyryklar berdi, emme olaryň içinde iň esasylary bardyr. Olary Konstitusiýa ýa-da Hudaýyň we Onuň Patyşalygynyň Esasy kanuny diýip atlandyryp bolar. Bu gün biz birinji tabşyryk hakda gürrüň ederis. Ol şu sözlerden durýar:

«Seniň gul bolup ýaşan ýurduň Müsürden alyp çykan Hudaýyň Reb Mendirin. Seniň Menden başga hudaýlaryň bolmasyn».

(Müsürden çykyş 20:2–3)

Näme üçin Hudaý beýle buýruk berdi? Hawa, sebäbi diňe Ol Hudaý, beýlekiler hudaý däl. Eger adamlar kimdir birine hudaýa çokunýan ýaly çokunsalar, bu olaryň hakykatdanam hudaýdygyny aňlatmaýar. Men muny düşündirjek bolaýyn. Seniň kakaň we ejeň bar. Mümkin diňe ejeň ýa-da kakaň bardyr. Şeýlelik bilen, ejeň seni gaty gowy görýär. Ol seni dünýä inderdi. Sen onuň ogly ýa-da gyzy. Birdenem saňa, näme üçindigini bilemok, kelläňe

şeýle pikir gelýär: «Men goňşy girelgedäki Daşa daýzanyň ejem bolmagyny isleýärin». Sen ejeňe nähili agyr degjekdigini göz öňüne getirip bilýärsiňmi?!

Ýa-da başga mysal. Sen mekdebe geldiň. Iň gowy dostuň bilen duşuşanyňa begenýäň. Siz köp wagtlap görüşmediňiz, munuň sebäbi, dostuň dynç alyş günlerini Amerikadaky garyndaşlary bilen geçirdi. Sen synpyň gapysyna baranyňda, şu sözleri eşidýärsiň (sen bilgeşleýin diňlemediň, ýöne şeýle gabat geldi), seniň dostuň birine bir zatlar aýdyp dur: «Ýok, men Sergeý bilen dost däl. Biz ýöne bir öýde ýaşaýas...». Şonda seniň içiňdäki hemme zat üzüldi. Sen onuň bilen bile ýekşenbe mekdebine gatnadyň we çagalar dynç alyş merkezinde hem bile bolduň. Sen onuň ýakyn wagtda imanly boljagyna ynanýardyň. Ol bolsa birdenkä şeýle diýdi! Sen synpyňa girdiň we onuň kim bilen gürleşip duranyny gördüň. Ol synpyndan galdyrylan «Muha» lakamly Mişady. Ol eýýäm aragam içýär, çilimem çekýär, agzyndan diňläp bolmajak her hili paýyş sözler çykýardy. Seniň diňe gowulyk eden dostuň özüne ýaman häsiýetli, ony diňe tussaghana eltjek dost tapynany üçin, saňa şeýle bir agyr degdi.

Ýene başga bir mysal. Sen aşyk bolup gördüňmi? Sen aşyk bolan adamyň hemişe ýanyňda bolmagyny, seniň bilen gepleşip oturmagyny, mekdepden soňra seniň bilen öýe gaýtmagyny... islärsiň. Umuman, onuň üçin diňe seniň bolmagyň gerek (eger sen gyz bolsaň), onuň üçin diňe seniň bolmagyň gerek (sen oglan bolsaň). Söýgi beýlekileri öz içine almaýar. Biz şeýle düzülen.

Diňe bir Hudaý bar. Ol bütin dünýäni ýaradan; Ol arkaly biz halas bolar ýaly, Ol Özüniň ýekeje Ogly Isa Mesihi bu dünýä iberdi; bizi bu durmuşda-da, geljekde-de baky bagtly etmek üçin hemme zady eden Oldur. Hudaý bizi örän söýýär. Ol hem biziň Ony söýmegimizi isleýär. Diňe Ol bizi erbetlikden gorap bilýär, diňe Ol halas edip, ak pata berip bilýär. Şonuň üçin Ol diýýär: «Goý, seniň Menden başga hudaýlaryň bolmasyn».

Seniň Rebbiň we Hudaýyň

Esasy zat başynda aýdylan,
Seniň bulaşmazyň ýaly:
Ýasy daşyň birinji setirinde
şeýle ýazylan: «Seniň Hudaýyň Reb Mendirin...»

Ýer ýüzünde bagt üçin köp zat gerek:
öý, maşgala we baýramçylyk üçin tort,
oýunlar, kitaplar, çyn ýürekden dostluk,
ýöne ilki bilen — Rebbiň we Hudaýyň gerek.

Sebäbi açyk asmandaky Güni,
Uzakda ýaldyraýan ýyldyzlary,
Ýakymly sesli guşlaryň demini
Rebbimiz Öz elinde saklaýar;

Sebäbi tutuş älemiň ýüregi,
Hudaýyň ebedi tagtynyň ýanynda,
Onda Halasgäri tapan adam,
Aýdyň we ruhubelent ýaşaýar.

Wepaly we baky söýgüsi bilen
Hudaý dünýäni bir eýýäm söýdi.
Kynçylyk we agyry çekenimizde,
Ol muňa hiç hili biparh bolmady.

Hudaýyň ornuny hiç zat tutup bilmez,
Günbatar we Gündogar talap etmez,
«Rebbim we Hudaýym!» düşünjesinden
Has möhüm we gymmatly zat bolmaz.

3-nji bölüm

Butlar

— Gowumy, Siniçkin? — diýip, Maşa synpyň girelgesinde garaşyp duran Petýadan sorady. — Gena dürbini berdiňmi?

— Hawa, berdim. Bilýäňmi, Pçýolkina men ilki dürbini ýuwaşlyk bilen goýup gaýtjak boldum, ýöne soň hemme zady bolşy ýaly aýdyp berdim.

— Gena näme diýdi?

— Ol ilki gaharlandy, soňra bolsa dürbiniň hemme zadynyň ýerindedigini barlap köşeşdi.

— Bu gaty gowy! — diýip, Maşa ýylgyrdy.

— Gaty bir beýle däl. Ol soňra meniň üstümden gülüp başlady. Ol: «Bolýar, onda doganjygym, özüňe Hudaýyň heýkelini ýasa-da, Oňa tagzym et» diýdi. Netijede biz ýene sögüşdik — diýip, Petýa gaharlanyp gürledi.

Şol wagt jaň kakyldy we Maşa şuny teklip etdi:

— Sapakdan soň bize gel. Men ýasy daş maketini ýasajak we biz heýkeller hakda Hudaýyň her hili şekilleri barada gürleşeris. Bu hut ikinji tabşyrykdy.

Sapaklar gaty çalt geçip gitdi we dostlar Maşanyň ýazuw stolunyň daşyna ýygnandylar.

— Seret, ine, ikinji tabşyryk: «Özüň üçin ýokarda gökde, aşakda ýerde ýa-da ýerasty suwlarda ýaşaýan zatlaryň hiç birine

meňzeş şekilde but ýasama. Sen olara tagzym etme ýa-da olara gulluk etme».

Ýasy daşda şuny ýazarys: «Özüňize but ýasamaň we oňa tagzym etmäň» — diýip, Maşa birinji tabşyrygyň eýýäm ýazylan sahypasyny goýup, ikinji tabşyrygyň harplaryny çekip başlady. — Men ýazjak we gürrüň berjek. Musanyň Sinaý dagyndan nädip ýasy daş sahypalary alyp, gaýdyp gelendigini okanymyz ýadyňa düşýärmi?

— Ýadyma düşýär, — diýip, Petýa aýtdy. — Şol döwürde adamlar halkyň özüniň ýasan altyn gölesine çokunýardylar. Musa gaharlandy-da ýasy daş sahypalary döwdi. Olar nädip beýdip bildiler? Hudaý olara köp wagt geçmänkä, şeýle bir gudratlary görkezdi ahyry! Olar nädip beýle edip bildiler? Gyzyldan ýasalan hem bolsa, gölä çokunmak, bu — akmaklyk!

— Bilýäňmi näme, ol diňe akmaklyk däl. Ol gorkunç, sebäbi her bir şekiliň ýa-da butuň arkasynda Hudaýyň duşmany şeýtan durýar.

Petýa kibtini gysyp:

— Bu nädip?

— Şöhrat we sežde diňe Hudaýa degişli bolmalydyr, sebäbi diňe Hudaý mukaddesdir. Bu Hudaýyň şöhrata we seždä zerurlygy sebäpli däl, muny adalat talap edýär — şöhrata we ybadata diňe Kämil bolan mynasypdyr. Hudaýyň islendik keşbi, hatda gaty owadan hem bolsa, ol diňe şekildir. Hiç bir şekil Hudaýyň ähli beýikligini, güýjüni we gözelligini görkezip bilmez.

— Wiý, telewizorda boks görüp, Kliçko doganlar üçin janköýerlik etsem näme etmeli? Ahyrsoňy, türgenlere we sungat işgärlerine hem käwagt butlar diýilýär. Olara el çarpýarlar, şowhunly gygyryşýarlar... diýip, Petýa aljyraňly aýtdy.

— Hemme zat ortaça gowy. Türgenler üçin begenmek, kimdir biriniň owadan aýdymlaryndan lezzet almak adaty zat, ýöne olaryň suratlaryny otagyňyzda asyp goýsaňyz, hemme zatda olara

meňzejek bolsaňyz, bu eýýäm ýalňyş. Galyberse-de, olar ýönekeý adamlar. Güýçli, owadan, zehinli, ýöne olar adamlar we kämil däl. Bizde görelde almaly Biri bar. Hudaý bize Isa Mesihiň kämilligini görkezdi. Hatda iň ajaýyp türgenlere-de öýkünmek altyn sygra çokunmak ýalydyr — diýip, Maşa ýylgyrdy. — Şeýle adamlardan gowy zat öwrenip bilersiňiz, ýöne olardan but ýasamaň.

Petýa: «Hawa, düşündim» — diýdi. — Bu gün diwardan Kliçko doganlaryň suratyny aýyraýyn.

Ikinji tabşyryk

Müsürden çykyş kitabynyň 20-nji babynyň 4-6-njy aýatlarynda, Hudaýyň Öz halkyna beren ikinji tabşyrygyny okalyň:

«Özüň üçin ýokarda gökde, aşakda ýerde ýa-da ýerasty suwlarda ýaşaýan zatlaryň hiç birine meňzeş şekilde but ýasama. Sen olara tagzym etme ýa-da olara gulluk etme, çünki Men Hudaýyň Reb gabanjaň Hudaýdyryn. Meni ýigrenýän atalaryň etmişiniň jezasyny olaryň çagalarynyň üçünji we dördünji arkasyna çekdirerin. Emma kim Meni söýüp, buýruklarymy ýerine ýetirse, onuň müňlerçe nesline sadyk söýgimi görkezerin».

(Müsürden çykyş 20:4–6)

Köp adamlar şekilleri Hudaýy göz öňüne getirmek aňsat bolmagy üçin ýasalandyr diýýärler. Olar agaçdan ýasalan ýa-da Hudaýy hyýallarynda görşi ýaly daşdan ýasaýarlar. Emma şeýle möhüm meselede adamyň hyýaly gaty ygtybarly däl. Ine, näme üçin köp ýurtlar butlara çokunmagyň ýalan ýoluny tapypdyrlar. Hudaý islendik şekile, hatda gaty owadan bolsa-da ybadat etmegi gadagan etdi. Bu möhüm buýruk! Hudaý her bir imanly bilen

şahsy aragatnaşyk gurmak, her bir adamyň ýüregine girmek we Oňa ýüzlenýän adamlaryň dileglerini eşitmek isleýär. Reb Hudaýyň Özi gadagan eden bolsa, haýsydyr bir şekile doga eden adamyň dogasyny Ol nädip diňlär?

Käbir adamlar Hudaýa ybadat etmek üçin has gowy aýratyn mukaddes ýerler bar diýip hasaplaýarlar. Ýohannanyň Hoş Habarynyň 4-nji babynda gaty gyzykly waka beýan edilýär. Isa Samariýadaky bir aýal bilen gürleşýär. Isanyň ýönekeý adam däldigine göz ýetirip, ol Oňa şol wagt köp jedeller bolan bir sorag berdi: «Biziň ruhanylarymyz şol dagda sežde etmelidigimizi aýdýarlar. Emma siz ýahudylar Hudaýa sežde edilýän ýer Iýerusalimde, ybadathanada diýýärsiňiz. Eýsem sen näme diýýärsiň?» Isa oňa şeýle bir wagt geler, şonda adamlaryň Ata Hudaýa ne şu dagda, ne-de Iýerusalimde sežde etjekdiklerini aýtdy. Sebäbi «nirede» däl-de, «nädip» sežde etmek möhüm. Hudaýyň ruhda we hakykatda sežde edýänleri agtarýandygyny aýtdy.

Ysraýyl halky Müsürden çykanda, çöldäki düşelgeleriň birinde ýylanlar olara hüjüm edip başlady. Köp adamlar ýylan çakandan soň öldi. Soňra Musa Hudaýdan halk üçin şepagat isledi. Hudaý oňa misden ýylan ýasap, Ysraýyl düşelgesiniň ortasyndaky sütünde goýmagy buýurdy. Misden ýasalan ýylana seredip, ýylan çakan adam sagalar. Musa muny şeýle hem etdi. Ýylan çakan hem bolsa, indi hiç kime ölüm howpy abanmady: mis ýylana seredip sagaldy.

Ysraýyllar öz topraklaryna gelenlerinde näme etdiler? Bu mis ýylany Nehuştan diýip atlandyrdylar we takwa patyşa Hizkiýa häkimiýet başyna gelip, bu dikme daşlary kül-peýekun edýänçä, öwüp arşa çykardylar. Mukaddes Kitap bu adamyň örän gowy iş edendigini aýdýar. (2-nji Patyşalyk, 18-nji bap).

Şeýlelik bilen, Mukaddes Kitapdaky ikinji tabşyryk, bütin ýüregimiz, ähli pikirlerimiz bilen Hudaýy agtarmalydygymyzy we Onuň bize aýdan zatlarynyň hemmesinde diňe Oňa boýun bolmalydygymyzy aýdýar.

Butlara çokunmaň

Butparaz halklaryň arasynda — gorky:
Ysraýylyň Hudaýy — gudratly Hudaý,
Emma diňe gerek wagty ulanmak üçin,
Ony çadyrlarda gizläp saklap bolmaz.

Ony agaç but bedende
sygdyrmak mümkin däl,
ýakyn-daşdan synlamaga
altyndan heýkel guýmaly däl.

Ysraýylyň Hudaýy başgaça —
adalatly, baky we söýgüli.
Her kim Oňa ýüz tutup biler:
Şa eşikde we sal-sal geýimde.

Reb şekillere ybadat etmegi
Hemişelik gadagan etdi.
Mynasyp ybadat etmek üçin
Özüniň buýruklaryny berdi.

Hudaý Ruhdur, şonuň üçin şeýle buýurýar:
Ruhda we hakykatda ybadat etmeli.
Oňa çyn ýürekden gulluk etseň,
Ol saňa ak pata berer.

4-nji bölüm

Diňe owadan sözler

— Maşa, men üçünji tabşyryga hiç hili düşünemok! — diýip, Petýa bosagadan girip, Maşa oňa gapyny açan badyna aýtdy.

— Geçiber, Siniçkin, häzir düşünişeris, — diýip, Maşa synpdaşyny öz otagyna çagyrdy.

— Men düýn bütin gije pikirlenip geçdim, bu günem bütin günläp pikirlendim, barybir hiç zada düşünmedim! — diýip, Petýa gynanç bilen aýtdy we Mukaddes Kitaby açdy. — Ine, bu ýerde şeýle ýazylan: «Hudaýyň Rebbiň adyny boş ýere agzama, çünki Reb Öz adyny boş ýere agzan adamy jezasyz goýmaz». Maňa düşündir, nädip Rebbiň adyny boş ýere aýdyp bolýar.

— Meniň pikirimçe, — diýip, Maşa jogap berdi, — haçanda adam Rebbiň adyny boş ýere agzanda, bu at onuň üçin hiç zady aňlatmaýar. Ol Hudaý barada aýdýar, belki, hatda gowy zatdyr, emma onuň ýüreginde Hudaýa bolan söýgi ýok, Oňa bolan minnetdarlyk ýok.

— Näme, şeýle bolmagy mümkinmi? — diýip, Petýa geň galdy.

— Elbetde, meselem, adam özüniň imanlydygyny aýdýar, emma ol Mukaddes Kitap okanok, doga-dilegem edenok, we Reb barada hiç zat bilenok. Ine, şeýdip, onuň Reb barada aýdýan zatlary biderek. Bular diňe sözler, bizi Hudaý bilen baglanyşdyrýan hakyky imanam däl.

— Sag bol, Maşa, ýogsam men gorkdum: birden men Rebbiň adyny biderek aýdan bolsam näme diýip. Men Mukaddes Kitaby ýaňy-ýakynda okap başladym, dilegem sen ýaly ýygy-ýygydan etmeýärin, ýöne men anyk bilýän, men — imanly — diýip, Petýa uludan arkaýyn demini aldy.

— Bilýäňmi, Siniçkin, şeýle hem bolýar: meselem, çaga öz dostlarynyň, imanly ene-atalarynyň dileg edýänini görýär, ybadathanada wagyzlary eşidýär, ol ýekşenbe mekdebinde mugallymlaryň soraglaryna dogry jogap bermegi halaýar. Ine, şeýdibem ol Hudaý hakda gürleýär, daşyndan dileg edýär, özüne imanly diýýär, emma onuň ýüreginde bolsa — boşluk, — diýip, bir salymdan soň, Maşa aýtdy.

— Sen meni doly bulaşdyrdyň! Tabşyrygy bozýandygymy ýa-da bozmaýandygymy men nädip kesgitläp bilerin? — diýip, Petýa gynanç bilen aýtdy.

— Meniň pikirimçe, köpler, hatda ak ýürekli mesihilerem bu buýrugy bozup bilerler: Hudaýa bir zat wada berip biler we ony ýerine ýetirip bilmez. Owadan sözleriň hatyrasyna, ýüreginden çykmaýan sözleri aýdarlar, meselem: «Hudaýa şükür!», sebäbi ol şeýle gowy. Ýüregindäki zady däl-de, diňe ýatdan öwrenilen sözleri aýdyp, doga edip bilerler — diýip, pikirlenip Maşa aýtdy we gyzardy: — Menem käwagt şeýle edýärin.

— Sen? Bolup bilmez! Meniň pikirimçe, sen asla hiç hili günä etmeýän ýaly! — diýip, Petýa geň galdy.

— Aý, näme how? Menem günä edýärin, onda-da köp gezek.

— Diýmek, Hudaý mümkin bolmadyk buýruklary berdimi? — diýip, Petýa sorady.

— Bu buýruklar bize Rebbimiziň nähilidigi barada aýdýar. Hudaýyň Kanuny — mukaddes we ajaýyp. Hudaý Öz halkyna, mukaddeslige we kämillige ymtylmagy berdi.

— Ähli buýruklary doly ýerine ýetirip bilýän adamlar bardymy? — diýip, Petýa sorady.

— Ýok, ýekeje adam hem kanuny ýerine ýetirip bilmedi. Diňe Reb Isa Mesih.

— Görnüşi ýaly, Köne Ähtiň döwründe ýekeje adam-da Hudaýy doly razy edip bilmändir-dä? — diýip, Petýa köşeşmedi.

— Köne Äht döwründe adamlar günä üçin gurbanlyk getirip bilýärdiler. Ruhany olar üçin ybadathanada doga edýärdi we olara ybadathana gitmegi buýurýardy. Olaryň özleri doga-dileg edýärdiler we toba edýärdiler, Hudaý hem olary bagyşlaýardy. Biz Täze Äht döwründe ýaşaýarys, buýruklaryň birini bozsak, bize gurbanlyk getirmek gerek däl, sebäbi Isa Mesih — günälerimiz üçin gurbanlygymyzdyr. Biz doga-dileg edenimizde, Rebden ötünç soraýarys, Ol hem bagyşlaýar.

— Diýmek, bu buýruklary ýerine ýetirmek hökman dälmi? — diýip, Petýa sorady.

— Hudaý biziň ýüregimize seredýär. Eger sen Rebbi hakykatdanam söýýän bolsaň, onda Oňa boýun bolmak we Onuň buýruklaryny ýerine ýetirmäge synanyşmak islärsiň. Ýöne sen Isanyň hemme zady seniň üçin edenligi sebäpli, sen isleýşim ýaly ýaşap bilýärin öýdýän bolsaň, onda sen...

— Rebbiň adyny boş ýere agzaýarsyň! — diýip, Petýa gutardy.

— Hut şeýle! Dogry aýdýarsyň, Siniçkin! — diýip, Maşa ýylgyrdy.

Üçünji tabşyryk

Hudaýyň Musa kanuny, On tabşyrygy nädip berendigi ýadyňdamy? Musa 40 gije-gündiz dagda bolup, Hudaý bilen aragatnaşyk saklady. Hudaý bolsa Öz eli bilen ýasy daş tagtalara iň esasy tabşyryklary ýazdy, munda Ol adamlar bilen Öz gatnaşyklaryny kesgitledi. Şeýdip, ine, Ol birinji tabşyrygy, ikinjini, soňra... üçünji tabşyrygy ýazýar:

«Hudaýyň Rebbiň adyny boş ýere agzama,
çünki Reb Öz adyny boş ýere
agzan adamy jezasyz goýmaz».

(Müsürden çykyş 20:7)

Bu buýruk näme? Näme üçin bu möhüm? Hudaýyň Musany ysraýyl halkynyň baştutany bolmaga nädip çagyrandygy ýadyňdamy? Şonda Musa: «Seniň adyň näme? Meni kimiň iberendigini soranlarynda, men Ysraýyla näme jogap bereýin?» diýip sorady. Hudaý: «Olara seni Mendirin (Mukaddes Kitapda gadymy ýewreý dilinde “Ýahwe” diýlip ýazylan, käbir Mukaddes Kitaplarda “Ýehowa” diýlip ýazylan) iberdi diýip aýt» diýdi. Hudaýyň ady Mendirin! Beýleki hudaýlar diýip atlandyrylýanlaryň hijisi ýok. Olar butlar. Emma biziň Hudaýymyz bar!

Haçanda biz kimdir birine salgylananymyzda, onuň abraýyny, onuň adyny ulanýarys. Eger seniň uly doganyň bar bolsa, arakesmede her kim saňa azar berip durmaz, şeýlemi?

Üçünji tabşyryk

Eger kimdir biri şeýle edäýse, sen: «Seresap bol, men uly doganyma aýdaryn, ol karate bilen hem meşgullanýar» — diýersiň. Şonda olaryň yzy ýel çalan ýaly bolar. Ýöne sen her arakesmede we her amatly pursatda doganyňa ýüzlenip bilmersiň! Esasanam, seniňki nädogry bolan wagtynda. Şeýle hem sen uly doganyň bar bolany üçin başgalara azar bermeli däl. Üçünji tabşyrygyň manysy şundadyr. Çepe we saga «Eý, Hudaý jan» diýmeli däl, ýagny Hudaýyň adyndan ant içmeli däl. Ýalňyşlyk goýberendigiňi özüň bilibem, «Hudaý muny we ony dogry edendigimi bilýär» diýmeli däl.

Rebbimiziň adyny uly sarpa we hormat bilen aýtmak zerurdyr, bu Mukaddes Kitapda Hudaýdan gorkmak diýip atlandyrylýar. Haçanda biz doga-dileg edenimizde, muny aňly-huşly etmek gerek, «Reb, ýa Reb» ýaly dileg sözlerini ýüzüň ugruna gaýtalamaly däl. Isa: «Reb, ýa Reb» diýýänleriň hemmesiniň Gögüň Patyşalygyna girip bilmejekdigini duýdurdy.

Her gün görýän dostuň bilen gürleşýändigiňi göz öňüne getir. Onuň ady, mysal üçin Iwan. Sen bolsa, onuň bilen gürleşip, hemişe şeýle gaýtalaýarsyň: «Wan, eşidýärsiňmi, ýör, daşary çykaýaly? Wan, sen-de, Wan bu kitaby okadyňmy, Wan?» Bu hormatsyzlyk bolýar. Hudaýymyz biziň hemişe Özi bilen gürleşmegimizi isleýär, ýöne şol bir wagtyň özünde-de Onuň adyny boş ýere agzamaly däl, Onuň adyndan ant içmeli däl, ýagny biderek ýere ulanmaly däl. Şonuň üçin hem, Ol bizi söýmek bilen we biziň doga-dileglerimizi eşitmek bilen, bize bu möhüm tabşyrygy berdi: «Hudaýyň Rebbiň adyny boş ýere agzama».

Berk tabşyryk

Üçünji tabşyryk berkdir,
berk duýduryş berýär:
«Hudaýyň adyny boş ýere
agzamaga het etmäň.

Ulanmaň kasamlarda we jedellerde,
dostlaryň bilen boş gürrüňlerde.
Şeýle etseňiz — örän basym
jeza duçar bolarsyňyz».

Hudaýymyz — Älemiň Hökümdary.
Adamlaryň buýsanara zady ýok —
kiçi bolsun, uly bolsun
Onuň öňünde baş egmeli.

Bu dünýäde ýaşaýarkak,
ulanyň, eý, çagalar,
seresap hem usul bilen,
Hudaýyň mukaddes adyny.

Asmanda, bulutlaryň aňyrsynda,
beýik hukuga eýe bolarys,
Onuň gözelligini we şöhratyny
öz gözlerimiz bilen göreris.

5-nji bölüm

Baýramçylyk

Maşa bilen Petýa şenbe güni ýasy daş maketiniň üstünde işlemegi dowam etmek barada ylalaşdylar. Gapynyň jaňynyň sesini eşidip, Maşa ony açmak üçin ylgady. Bosagada elinde düwünçekli Petýa ýylgyryp durdy.

— Salam, Siniçkin! — diýip, Maşa salam berdi. — Sen bu gün gaty şadyýan. Sen näme getirdiň?

— Klýukwaly pirog, meniň gowy görýänim.

— Sende näme bir baýramçylykmy? — diýip, Maşa gyzyklandy.

— Ýok, ýöne keýpine. Ejem dynç günleri mydama süýji bir zat bişirýär.

— Gaty gowy, gel! Men häzir çaý demläýin.

— Ilki bilen işe başlaly, soň bolsa pirog iýeris, — diýip, Petýa teklip etdi.

Şeýle hem etdiler. Maşa stoluň üstünde karton, kagyz we reňkli galamlary goýdy.

— Indi, bu gün dördünji tabşyryk. Şenbe güni barada diýip, Maşa Mukaddes Kitaby açdy.

— Ine, edil biziň temamyza degişli. Häzir bileris, şenbe güni klýukwaly pirogy iýseň bolýamy ýa-da bolanokmy — diýip, Petýa degişdi.

Maşa okady: «Mukaddes Sabat gününiň kanunlaryny ýerine ýetir. Alty günde ähli işleriňi edersiň. Emma ýedinji gün Hudaýyň Rebbe bagyşlanan dynç günüdir. Bu gün seniň özüň, ogul-gyzyň,

gul-gyrnagyň, mal-garaň, galaňyzda ýaşaýan gelmişek hijisi bir iş hem etmesin. Çünki Reb ýeri, gögi, deňzi we olardaky ähli janly-jandarlary alty günde ýaratdy, ýedinji gün bolsa dynç aldy. Şonuň üçin hem Reb Sabat gününi aýratyn gün hökmünde ýalkady».

— Wah, Pçýolkina — diýip, Petýa gynandy, — diýmek, bu gün biz seniň bilen ýasy daş sahaplary ýasap bilmerismi? Sapaklary hem edip bilmeris. Ejeme-de kömek edip bilemok — men şenbe güni ähli jaýlary ýygnamaly bolýardym. Şeýlelik bilen, diňe pirog bilen çaý içip bileris — diýip, göwnüçökgünlik bilen sözüni jemledi.

— Bu düýbünden beýle däl, — diýip, Maşa garşy çykdy. — Isanyň Özi Sabat güni rehimdarlyk etdi. Günleriň birinde Ol eli şel açan adamy bejerdi. Jemagat Ony dördünji tabşyrygy bozmakda aýyplap başlanda, Mesih olara, ine, näme jogap berdi. — Ol Mukaddes Kitabyň sahypalaryny düňderdi we Mattanyň Hoş Habarynyň 12-nji babyny açdy: — «Eger bir goýnuňyz bolup, ol-da Sabat güni çukura gaçsa, haýsyňyz ony çykaryp almarsyňyz? Ynsan goýundan has gymmatlydyr! Şonuň üçin Sabat güni ýagşylyk etmek bolýar».

— Bu düşnükli — diýip, Petýa aýtdy. — Goýunlary halas etmeli. Halylary pylesos etmek barada näme aýdyp bilersiň? Belki, ýekşenbe güni has gowudyr? Ýöne ýekşenbe güni men seniň bilen ybadathana gitmekçidim. Onda näme etmeli?

— Görýäňmi, Siniçkin, Hudaý Öz halkyna hepdede alty gün işlemegi, bir güni bolsa Rebbe bagyşlamak üçin bu buýrugy berdi. Ysraýylda şenbe hepdäniň ýedinji güni, bu dynç güni hasaplanýar. Şenbe güni sinagogalarda Hudaýa gulluk etmeklik geçirilýär. Biziň üçin bolsa, mesihiler üçin, ybadathanada Hudaýa gulluk etmeklik ýekşenbe güni bolýar — bizde ýekşenbe güni dynç güni hasaplanýar. Şeýlelik bilen biz ýekşenbäni Rebbe bagyşlaýarys. Gowusy, ýekşenbe güni öz wagtyňy pylesos etmezlige, bagda ýa-da ekinde işlemezlige meýilleşdirmek has gowudyr diýip pikir edýärin. Ýeri, sen düşündiňmi?

— Birden ejem menden ýekşenbe güni gap-gaç ýuwmaga kömek etmegimi sorasa näme? Men näme etmeli?

— Elbetde, ýuwmaly! — diýip, Maşa jogap berdi.

— Muny «çukura gaçan goýun diýip hasap edeli» — diýip, Petýa güldi.

— Hawa. Reb ýagşylygyň islendik gün edilip bilinjekdigini aýtdy.

— Biz ýasy daş sahaplarda şeýle ýazarys: «Mukaddes Sabat gününiň kanunlaryny ýerine ýetir. Alty gün işe... ýedinji gün — Hudaýyň Rebbe bagyşlanan dynç günüdir», — diýip, Petýa teklip etdi.

Dördünji tabşyrygyň tekstini bir sahypa ýazyp, Maşa ýasy daş sahaplary aýyrdy. Soň bolsa çaý bilen käse getirip, pirogy kesdi.

— Waý, bu nähili tagamly! — diýip, Maşa öwdi. — Bu ýöne bir baýramçylyk!

— Şenbe! — diýip, Petýa ýylgyrdy.

Dördünji tabşyryk

Sen haýsy güni iň gowy görýärsiň? Çagalygymda, men ýekşenbe gününi has gowy görýärdim. Bu güne ejem elmydama çörek we pirog bişirýärdi. Meniň ene-atam dynç gününi örän berk ýerine ýetirdiler. Hudaýyň Özüniň bize alty gün işlemegi (ýa-da okamagy) we ýedinji gün dynç almagy buýrandygyny aýtdylar. Bu tabşyryk Mukaddes Kitapda ýazylan:

«Mukaddes Sabat gününiň
kanunlaryny ýerine ýetir...»
(Müsürden çykyş 20:8)

Haçanda men oýanamda, aşhanada ejemi gördüm, ol saçagy ýazyp durdy, kakam myhman otagda Mukaddes Kitaby okap otyrdy. Biz irdenligimizi iýenimizden soň, ybadathana Hudaýa ybadat etmek üçin Karaganda — biziň dag magdanymyzdan uzak bolmadyk uly şähere gidýändigimizi bilýärdik. Ybadat wagtynda biz horuň dabaraly aýdymlaryny we wagyzlary diňledik. Ybadathanada adamlar örän köp üýşýärdi, şonuň üçin köplenç içinde oturmaga ýeterlik ýer bolmaýardy. Biz öýümize günortanlyk naharyna gelerdik we adatça bizde myhmanlarymyz bolýardy. Günortanlyk nahardan soň ene-atalar we myhmanlar aýdym aýdýardylar, Mukaddes Kitap okaýardylar we bir zat hakda gyzgalaňly jedel edýärdiler. Men olaryň Mukaddes Kitapda okan zatlaryny ara alyp maslahatlaşýandyklaryny bilýärdim, ýöne şol wagt olaryň çekişmelerine düşünmeýärdim we öz işim

bilen meşgullanýardym: surat çekýärdim, oýnaýardym, kitap okaýardym. Agşam hemmeler ybadat üçin ýene duşuşýardylar. Biziň dynç günümiz adatça şeýle geçýärdi.

Dördünji tabşyryk — «Mukaddes Sabat gününiň kanunlaryny ýerine ýetir» tabşyrygy — biziň Oňa bolan garaýşymyz bilen beýleki adamlara bolan garaýşymyz baradaky Hudaýyň buýruklaryny birleşdirýär. Hudaý biz barada alada edýär. Ol bizde aýratyn bir günüň bolmagyny isleýär, munuň adaty işler bilen: öwrenmek, arassalamak, önümçilikde işlemek ýaly işler bilen garyşmaly däldigini, eýsem şol gün ýüregimiziň rahatlanmagyny isleýär. Biz bu rahatlygy diňe Hudaý bilen bilelikde tapyp bileris: Onuň Mukaddes Sözüni (Mukaddes Kitap) okamak, beýleki mesihiler bilen bilelikde Oňa sežde etmek we Ony şöhratlandyrmak üçin Hudaýyň ybadat gullugyna gatnaşmak.

Näme üçin mesihiler hepdäniň ilkinji gününi, ýekşenbäni bu tabşyrygyň ýerine ýetirilmegine bagyşladylar? Meniň pikirimçe, ony Isa Mesih direleninden soň ilkinji ýygnaklar edip başladylar. Olar hepdäniň birinji gününde doga etmek, Hudaýa ybadat etmek we Onuň Sözüni öwrenmek üçin ýygnandylar, şeýle hem çörek datmak we üzüm şiresini içmek bilen muny ýerine ýetirdiler.

Hudaý ysraýyl halky bilen baglaşan Öz ähtiniň alamaty hökmünde şenbe (ýewreýçe «dynç») gününi berdi. Şonuň üçin ilkinji mesihiler «dynç gününi berjaý etmek» üçin, muny Isa Mesihiň ölümden direlen gününe we Mesihiň ýygnagynyň doglan gününe bagyşladylar diýip pikir edýärin (Resullaryň işleriniň ikinji babyny oka, munuň nähili we hepdäniň haýsy güni bolandygyna üns ber).

Şonuň üçin Hudaý Öz kanunynda şeýle buýruk berdi. Parahatçylygyň we rahatlygyň ýüregimize girmegi Hudaý üçin gaty möhümdir, şonuň üçin Ol bize bu buýrugy berdi.

Aýratyn gün

Bu gün aýratyn mukaddes gün,
beýleki günlere meňzeş däl.
Biz, geýnip, tutuş maşgala bolup
ir bilen Hudaýyň öýüne barýas.

Ol ýerde dostlarym meni garşylaýar,
hemme ýerde tanyş ýüzleri görýän.
Ýygnakda galmagal etmek bolmaýar,
diňläp, aýdym aýdyp we dileg edip bolýar.

Ýekşenbe rahatlygyny şeýle söýýärin:
Öýde baýramçylyk, tämiz we rahat.
Ýöne, bilýäňizmi, şeýle rahatlyk,
ähli öýlerde we jaýlarda ýok.

Hudaý alty günde bütin dünýäni ýaratdy,
soňra bolsa dynç gününi belledi.
Haýp, köp adamlar munuň
manysyny ýatdan çykardy.

Gündelik aladalaryň içinde
saklanyp pikirlenmek zerur!
Hudaýyň adyny şöhratlamak üçin,
Hudaý aýratyn bir gün berýär.

6-njy bölüm

Diňe tabyn bolmak däl

— Näme üçin sen beýle gaýgyly? — diýip, Maşa Petýanyň synp otagyna girendigini göreninde sorady. — Öýde bir zat boldumy? Düýn hem ýekşenbe mekdebine sapaga gelmediň. Näme boldy?

— Kakam maňa ybadathana gitmäge rugsat bermedi — diýip, Petýa ýüzüni çytyp jogap berdi. — Öýde etmeli has möhüm zatlaryň bardygyny aýtdy. Aşhanada täze tekjeleri asmaga kömek etmeli boldum.

— Elbetde, gynandyryjy, ýöne bu hem zerur.

— Zerur, jedel etmeýärin. Ýöne başga bir gün hem edip bolýar ahyry! — diýip, Petýa gaharlandy. — Elmydama onuň bilen şeýle bolýar: şenbe güni bütin gün kümede, ýekşenbe güni öýde ýa-da mellekde bir zatlar edýär. Men oňa Mukaddes Kitapda adamyň alty gün işlemelidigi we bir gün dynç almalydygy ýazylandygyny aýtdym, şonuň üçin ol maňa doly leksiýa berdi: Üç aýlap hemme zady, bahalarymy, futbol we mekdep dynç alyşlary ýadyma saldy...

— Gaýgylanma. Sapakdan soň biz bu hakda gürleşeris — diýip, Maşa dostuny köşeşdirdi.

— Hawa, sapakdan soň! Ol maňa meseleleriň doly sanawyny berdi: dermanhana gitmeli, enemiň hal-ahwalyny soramaly,

arassalaýjydan eşikleri almaly. Şeýlelik bilen, bu gün men seniň ýanyňa gelip bilmerin.

— Men saňa kömek ederin. Bile dermanhana gidip geleris, eneňlere-de. Ýeri gelende aýtsak, bu meseleleriň hemmesi gaty amatly. Indiki tabşyrygyň nämedigini bilýärsiňmi? — diýip, Maşa sorady.

— Bilýärin: «Ata-eneňe hormat goý».

— Bu buýrugyň dowamy bar: «...şonda Hudaýyň Rebbiň özüňe beren ýerinde ömrüň uzak bolar». Bu tabşyrykda — kasam berlen, ýagny Hudaý uzak ömür berjekdigine wada berýär — diýip, Maşa düşündirdi. Ene-atalarymyza boýun bolmak we olara hormat goýmak — biziň özümiz üçin peýdaly.

— Saňa aýtmak aňsat — diýip, Petýa garşy çykdy. — Seniň ene-ataň mesihi. Kakaň seni hiç wagt jezalandyrmaýar. Käte maňa nähili agyr düşýändigini bilýärsiňmi?

— Ene-atalar saýlananok. Bu seniň ejeň we kakaň. Olara sag bolsun aýtmaly. Olar seni ulaltdylar, iýdirýärler, geýdirýärler we sen barada alada edýärler. Kakaň seni jezalandyrýan bolsa, ol seni söýýär we seniň gowy adam bolup ýetişmegiňi isleýär.

— Men muňa düşünýärin. Ýöne käwagt maňa muňa boýun bolmak kyn.

Jaň kakyldy, şeýdip, söhbediň arasy kesilmeli boldy. Sapaklardan soň Maşa we Petýa dermanhanada enesi üçin derman satyn alyp, onuň öýüne gitdiler. Maşa birden ýerasty geçelgäniň golaýynda saklandy.

— Bir salym garaş — diýip, ol Petýa aýtdy we gül dükanyna gitdi. — Gel, eneň üçin gül satyn alaly.

— Bu gün sekizinji mart däl ahyry, näme üçin oňa gül gerek?

— Seniň pikiriňçe güller diňe sekizinji martda aýallara berilmelimi? — diýip, Maşa ýylgyrdy.

— Başga-da doglan gün üçin, — diýip, Petýa ýeňsesini sypalady.

Diňe tabyn bolmak däl

Maşa Petýa manyly nazar bilen seretdi we bir topar sary hrizantema satyn aldy.

Garry ene çagalary myhmansöýerlik bilen garşy aldy, bally külçe bilen çaý içdiler. Ol güllere gaty begendi, hemişe gül dessesine seredip, bir Petýanyň, birem Maşanyň kellesini sypalaýardy.

Enesi bilen hoşlaşanlarynda, Petýa:

— Bilýäňmi näme, adatça ol durmuşdan zeýrenýärdi, ýöne bu gün ol şeýle bir mylaýym! Bu güller sebäplimikä?

— Hormat sebäpli. Syrkaw enä derman getirmek — bu borç bolup durýar. Bu saňa bir zatlar etmegi tabşyryk beren ene-ataňa tabyn bolmagy aňladýar. Gül bermek, ýa-da hoşniýetli söz aýtmak ýa-da seýilgähde bile gezelenç etmek — bu hormatdyr. Hem ene-atalaramyza, hem ene-mamalarymyza — diýip, Maşa ýylgyrdy we sözüni dowam etdi: — Ine, hut şu hem ömri uzaldýar we edil bu günki agşam ýaly, muny ýagşy zada öwürýär.

— Dur, Maşa! Men häzir — diýip, Petýa ylgap gitdi.

Birnäçe minutdan soň, ol elinde iki sany kiçijik astra gül dessesi bilen gaýdyp geldi.

— Men ejem üçin gül satyn aldym. Ol astra güli gowy görýär. Maşa, bu seniň üçin, sen maňa daýzam ýa-da mamam bolmasaňam — diýip, ol utanyp, ýylgyryp synpdaşyna ikinji gül dessesini berdi. — Näme üçin siz gülleri şeýle gaty gowy görýärsiňiz?

Bäşinji tabşyryk

Hudaýyň esasy kanuny (On tabşyryk) iki bölege bölünýär: Hudaýa bolan gatnaşygymyzda biz özümizi nähili alyp barmalydygymyz baradaky we beýleki adamlar bilen nähili gatnaşykda bolmalydygymyz baradaky tabşyryklara. Hudaý bilen gatnaşygymyza degişli ilkinji dört tabşyryk hakda eýýäm aýdyp geçdik. Indi bolsa, Hudaýyň bize başgalara nähili garamalydygyny aýdýan buýruklary hakda gürleşeliň. Şeýlelikde, Ol başlanda, nähili pikir edýärsiň, nämeden başlaýar? Dogry, biziň ene-atamyza bolan gatnaşygymyzdan. Hudaý şeýle diýýär:

«Ata-eneňe hormat goý, şonda Hudaýyň Rebbiň özüňe beren ýerinde ömrüň uzak bolar».

(Müsürden çykyş 20:12)

Bütin dünýäde hiç kim bizi ene-atamyz ýaly söýmeýär. Biz — olaryň bir bölegi. Olar biziň özümizi gowy duýmagymyz üçin, islendik zatdan ýüz öwürmäge taýyn. Hudaýyň Özüni biziň Atamyz diýip atlandyrmagy geň däldir — Ol bizi beýlekilerden has artykmaç söýýär. Enäniň söýgüsi hakda hemme zatdan ýokary bolan köp goşgy düzülip, aýdym aýdylýar.

Belki-de, sen şeýle pikir edýänsiň, ýagny eger biz ene-atamyzy şeýle söýýän bolsak, näme üçin bu buýruk gerek? Gowy sorag. «Ata-eneňe hormat goý» buýrugynda Reb Hudaý diňe kaka we eje çaga söýgüsinden has köp maýa goýdy. Mysal üçin, Hudaý ene-ataňyza sesiňizi gataltmagy düýbünden gadagan etdi.

Bäşinji tabşyryk

Kakasyna ýa-da ejesine garşy elini galdyran adamyň, hatda jezalandyrylmagyny buýurdy. Emma ene-atalar babatynda Hudaýyň bizden garaşýan ýene bir zady bar, bu Hudaý üçin we biziň üçin gaty möhümdir: boýun bolmak. Men ata-enä boýun bolmak — iň aňsat zat däldigini bilýärin, ýöne Hudaý muny buýruk berýär. Mukaddes Kitapda adamlar Hudaýa garşy baş göterip, olar «gepçi, töhmetçi, tekepbir, öwünjeň bolup, Hudaýy ýigrenýärler, ýamanlyk etmegiň her tüýsli ýollaryny tapýarlar, ata-enelerine gulak asmaýarlar. Olar doňýürek, pähimsiz, ähtiýalan we rehimsizdir». (Rimliler 1:30–31). Sen «Ata-enelerine gulak asmaýarlar» diýen sözlere üns berdiňmi? Ene-atalara gulak asmazlyk uly günädir.

Mundan başga-da, bu buýrugyň sözlerinde ene-atalar garranlarynda, olaryň aladasyny etmelidigi barada buýruk bar, şonda olar seniň aladaňy edip bilmezler, gaýtam seniň olaryň aladasyny etmegiňe mätäç bolarlar. Eger siziň hatda öz maşgalaňyz bar bolsa-da, ene-atalaryňyz barada alada etmeli (hormat goýmaly!): Olara jaň edip, olaryň ýagdaýyny soramaly we olaryň gerek zadyny soramaly. Bile ýaşamaýan bolsaňyz, olara yzygiderli baryp görmeli. Olaryň hiç zada mätäç däldigine göz ýetirmeli. Hudaý garrylaryň abadançylygy barada alada edýär, şonuň üçin bu buýrugy berdi.

Eger biz Hudaý tarapyndan bereketli we gyzykly durmuşda ýaşamak islesek, Hudaýyň Sözi bilen ýaşamalydyrys. Mysal üçin, Resul Pawlusyň (Efesliler 6:1–3) ýazan hatynda bu hakda aç-açan ýazylypdyr: «Eý, çagalar, Rebbiň hatyrasy üçin ene-ataňyzyň sözüne gulak asyň, sebäbi bu dogrudyr». «Ene-ataňa hormat goý, şonda ýagşylyk görüp, ýer ýüzünde ömrüň uzak bolar — bu Hudaýyň wada beren ilkinji buýrugydyr».

Seniň özüňe we çagalaryňa gowy bolmagyny isleýärsiňmi? Hudaýyň Rebbiň bäşinji tabşyrygyny bir kemsiz ýerine ýetir.

Ata-eneňe hormat goý

(«Hormat» sözüniň ýedi manysy)

Kakaňa we ejeňe hormat goý,
Uzak we bagtly ýaşamak üçin.
Gulak asmak, hormat goýmakdyr —
Bu Hudaýyň öňünde adalatlydyr.

Olaryň dilegi, zähmeti, ýadawlygy, agyrysy
(Köplenç daň atandan gün batýança) —
Çyn ýürekden hakyky söýgüdir;
Munuň üçin ýürekden **minnetdar boluň**.

Hiç hili gizlin syr saklamaň,
Goý, ynam baglanyşygy berkesin,
Ýatdan çykarma, seniň eneň-ataň
saňa iň gowy zady arzuw edýär.

Kakaň we ejeň çagyranda,
Eglenme, **kömege howluk**,
Hudaý gowy işe ýokary baha berýär,
Ulalaňda — muny birem ýatlamarsyň.

Ýygnakda olar bilen bolmak gowy:
Çagalykdan gullukda bolsaň,
Bu durmuşda berk binýady
gurmaga saňa kömek edýär.

Sen ene-ataňy **ýazgarma**;
Biri degişme we ýaňsy bilen
olar hakda ýaramaz zat aýtsa,
çalt olaryň goragynda dur.

«Hormatyň» esasy manysy —
söýmek, ykbal bilen söýmek!
Ata-eneňe hormat goý,
Şonda çäksiz bagtly bolarsyň.

7-nji bölüm

Hudaýyň gymmatly sowgady

— Başa bardy! — diýip, Petýa agşam Maşa jaň etdi.

— Näme başa bardy? — diýip, Maşa synpdaşyna birbada düşünmedi.

— Desse gül. Ejeme gül berdim, ol gaty begendi! Bütin agşam hezil boldy. Kakam maňa gaty geň seretdi. Ilki ol köne tozan sorujyny abatlamagy öz üstüne aldy, ýöne soň pikirini üýtgetdi we aşhanada ejeme kömek etmäge gitdi. Agşamlyk nahardan soň, biz köne suratlara bilelikde seredip, geçen günleri ýatladyk we güldük. Näme diýseňem, meniň örän gowy ene-atam bar we men olary diýseň gowy görýärin.

— Örän oňat. Men ýasy daş maketimiz üçin bäşinji buýrugy ýazmagy tamamladym. Ertir altynjy. Kakaň saňa meniň ýanyma gitmäge rugsat berermi? — diýip, Maşa sorady.

— Hawa diýip pikir edýärin. Ýöne ol maňa başga haýsydyr bir tabşyryk berse, meni bagyşlarsyň-da. Ene-atamyň soraýan zatlaryny etmek meniň üçin gaty möhüm — diýip, Petýa jogap berdi.

Hiç hili tabşyryk bolmady, agşam bolsa, olar Maşanyňkyda ýene duşuşdylar.

— «Adam öldürme». Gysga we düşnükli. Bu düşnükli we aňsat buýruk — diýip, Petýa aýtdy.

— Düşnüklidigi bilen men razy. Ýöne ýeňildigi babatda, men şu ýerde jedel edip bilerin — diýip, Maşa aýtdy.

— Pçýolkina, sen meni gorkuzýarsyň! — diýip, Petýanyň gözleri tegelendi.

— Bu buýrugy bozup, birini öldürip bilerin öýdýärsiňmi?

Maşa penjiräniň ýanyna baryp, çyralar bilen asuda ýagty saçýan aşaky köçä seretdi, soňra şeýle jogap berdi:

— Birini öldürip bilerin öýdemok... ýöne adamyň elhenç wakalara gatnaşýan ýagdaýlary bolýar. Atam söweşde boldy. Ol uçarmandy. Indi ol gaty garry, ýöne şol wagty ýada salanynda, ol elmydama aglaýar.

— Ýöne bu uruşdy ahyry. Ondan başga ýol ýokdy! — diýip, Petýa oňa teselli bermäge synanyşdy.

— Hawa, ýöne ömrüniň dowamynda awtoulaglaryň, tanklaryň we diri adamlaryň ýaşaýan jaýlarynyň üstlerini nädip bombalandygyny ýadyna salýar. Şeýle hem ol ýaşlygynda imansyzdy we onuň üçin duşmanlar diňe duşmandy, uruş diňe oňa meňzeýärdi. Soň bolsa iman etdi we Hudaýyň ýaradan adamlaryny öldürýändigine düşündi. Hudaýyň bagyşlamagy we ýüregine teselli bermegi üçin köp dileg etdi.

— Emma uruşlar adalatly bolýar — diýip, Petýa pikir etdi. Şeýle uruşlar hakda Mukaddes Kitapda köp okaýarys. Köne Äht tutuşlaýyn diýen ýaly söweşlere we uruşlara bagyşlanan. Hudaý Öz halkyna bu söweşleri alyp barmagy tabşyrdy.

— Hudaý Öz halkynyň üsti bilen butlara çokunýan beýleki halklara hakykaty öwretmek isledi. Galyberse-de, butlara çokunmagyň howpy nähili eken? Olar adamlaryň ruhlaryna eýe bolup, olary dowzaha alyp barýarlar.

— Hawa, käbir butparaz halklaryň däp-dessurlary hakda okadym, gaty gorkdum. Olar täze doglan bäbekleri erbet ruhlara bagyşladylar, käbirleri hatda çagalary gurban hem etdiler — diýip, Petýa tassyklady.

Maşa sözüni dowam etdi:

— Hudaý Ysraýyla muny ýok etmegi buýurdy. Dowzaha barýan nesiller, halklar — bu iň weýrançylykly söweşden-de has aýylgançdyr.

— Şeýle-de bolsa, biziň parahatçylyk döwürde ýaşamagymyz gowy zat. Elmydama parahatçylygyň bolmagyny we hiç haçan hiç kimi atmaly däldigimi arzuw edýärin! — diýip, Petýa aýtdy.

— Indi sen bu barada Rebden sorap bilersiň.

Maşa altynjy tabşyrygy üns bilen ýazdy we reňkli galamy goýdy:

— Mesihiň bu tabşyryk hakda näme diýendigini bilýärsiňmi? Ol haýsydyr bir adama garşy erbet sözleriň (näletleriň) hem adam öldürmek bolup durýandygyny öwretdi.

— Waheý! Görnüşi ýaly, onda biziň hemmämiz ganhormy? Näme etmeli?

— Erbet sözler aýtmaly däl, hiç kime sögmeli däl, hiç kime, hatda göwnüňe degenlere-de ýamanlyk islemeli däl. Ýigrenjiň ýürekde ornaşmagyna ýol bermeli däl — diýip, Maşa aýtdy.

— Ýöne şeýle bolsa näme etmeli? Mysal üçin, Gena maňa hemişe sögýär, üstümden gülýär. Bu gün menem oňa sögdüm... — diýip, Petýa nazaryny aşak saldy.

— Eýsem sen näme etmelisini bilmeýärsiňmi? — diýip, Maşa sorady.

— Bilýärin... Gel, bilelikde doga edeli, men ganhora jinnek ýalyjak hem meňzemek islämok.

Altynjy tabşyryk

Men entek oglan wagtym, takmynan 50 ýyl mundan ozal, Gyrgyzystanda ene-atam, doganym we uýalarym bilen ýaşadym. Tomus dynç alyşy gaty uzyn bolýardy. Şonda maňa olaryň soňy ýok ýalydy. Maý aýynyň ahyryndan sentýabryň birinji gününe çenli bütin gün öz-özümiziň ygtyýarymyzdadyk. Sygyr bakmak, ot ýygmak, bagda hasyl ýygnamak zerur bolmasa, balyk tutmaga we... aw etmäge giderdik.

Biz köçämizdäki oglanlar bolup, özümize ok ýaý ýasap, serçe atmaga gitdik. Mal ýatagyň golaýynda olar gaty köp ýalydy. Dogry, guşlar üçin aýratyn howply däldik: ok ýaýdan bir serçäni urmak aňsat däl. Bir gezek telegraf siminiň üstünde oturan guşy gördüm we ok ýaý çekip, oňa atdym. Oňa daş degip, tozanly ýola gaçdy. Biz onuň ýanyna ylgadyk, men tozanyň içinde onuň ýatandygyny gördüm... garlawaç! Çüňkünden gan akýardy, kellesi towlanan ýalydy. Biziň hemmämiz doňup galdyk. Men garlawajy öldürdim! Ol öldi. Men ony elime aldym, birsalym guguldadym, ellerimde öňe-yza yraladym. Emma ol direlmedi.

Soň elime şol ok ýaýy almadym. Bu ýatlamanyň agyrysyny şu güne çenli duýýaryn. Hudaý Öz Sözünde şu tabşyrygy berdi:

«Adam öldürme».

(Müsürden çykyş 20:13)

Altynjy tabşyryk

Elbetde, Ol adamlaryň biri-birini öldürmeli däldigini göz öňünde tutdy. Emma çagalygymdan başdan geçirenlerim, maňa «öldürme» diýmegiň manysyna düşünmäge kömek etdi.

Mukaddes Kitap şeýle diýýär: «Älem-jahany we ondaky ähli zatlary ýaradan Hudaý ýeriň-gögüň Hökümdary bolup, Ol ynsan eli bilen ýasalan ybadathanalarda ýaşamaýar. Ol ynsan eliniň hyzmatyna mätäç däl, Ol hiç zada zar däl, sebäbi her bir ynsana ýaşaýyş, dem we ähli zady berýän Onuň Özüdir. Hudaý ähli milletleri bir adamdan ýaradyp, olary bütin ýer ýüzüne ýaýratdy. Olaryň ýaşajak wagtyny we çägini öňünden belläp berdi. Ol bulary Özüni agtarsynlar, gözläp tapsynlar diýip etdi. Hakykatdanam, Hudaý biziň hiç birimizden uzakda däldir. Biz Onuň bilen ýaşaýandyrys, hereket edýändiris we bardyrys». (Resullaryň Işleri 17: 24–28). Hudaý hemme zada ýaşaýyş berýär, adamyň ony hiç kimden almaga hukugy ýok. Ol Hudaýa degişlidir. Adamyň ömrüniň haçan we nädip gutarjakdygyny diňe Onuň Özi kesgitleýär.

Dürli kitaplarda we filmlerde adamlaryň beýlekileri aňsatlyk bilen we ýönekeý öldürýändiklerini görkezýärler. Okyjylar ýa-da tomaşaçylar ýagşy adamlar däl-de, erbetler ölenlerinde begenýärler. Emma biz muňa endik edinmeli däl, adamlaryň başga bir adamy öldürmäge hukugy bar diýip, pikir etmeli däl! Hudaý aýdyň we ýönekeý aýdýar: «Adam öldürme».

Biz dünýädäki ýaşaýşy gorap saklamaga çagyrylan: tokaýy goramak, guşlara ideg etmek, esasanam, sowuk gyşlarda, tebigat we haýwanat dünýäsi barada alada etmek. Hudaý adamy ýer ýüzünde dolandyrmak üçin belledi — bu kyn iş, şeýle hem uly hormat.

Adam öldürme!

Biz Hudaýyň şöhraty üçin ýaradyldyk,
Sapagy öwrenmek möhümdir,
Durmuşy dolandyrmak hukugy,
Diňe ebedi Hudaýda bardyr.

Muny ýatdan çykarmak mümkin däl:
Asyrdan asyra, ülkeden ülkä
Duýduryş jaňy ýaly seslenýär:
«Adam öldürme! Adam ödürme!»

Sen diýýäň: «Biz günäkär däl,
Bularyň hemmesini ulular edýär!»
Emma doganyňy ýigrenýän bolsaň.
Mesih aýtdy, sen günäkär.

Ýatda sakla, bu geň görünse-de,
Köplenç seniň bilen sözler arkaly
çuň ýaralar salýarys,
ýakynymyza zeper ýetirýäris.

Hudaýyň islegi boýunça
ýyldan ýyla, ülkeden ülkä
Duýduryş jaňy ýaly seslenýär:
«Adam öldürme! Adam ödürme!»

8-nji bölüm

Gaty ýokary baha

— Bu gün ýedinji tabşyrygy okarys — diýip, Maşa Mukaddes Kitaby açdy. — Altynjy ýaly ol hem gysga. Ýöne bu, esasanam, çagalar üçin düýbünden düşnükli däl. «Zyna etme». Bu: «Maşgala gatnaşyklaryny bozma» diýmegi aňladýar. Indi «zyna» sözi hiç hili ulanylmaýar diýen ýaly.

— Belki, ony aýtmak utançdygy üçindir? — diýip, Petýa sorady we gyzardy.

— Belki, bu masgaraçylyk günäsidir. Toýda är-aýal birek-birege wepaly bolmaga, hemişe bile bolmaga, bir öýde ýaşamaga, çagalary terbiýelemäge söz berýärler. Maşgalada — aýratyn özara gatnaşyklar bar, olary goramak gerek. Mattanyň Hoş Habarynda: «Ikisi bir ten bolar», ýagny bir adam ýaly bolar diýlip ýazylýar. Iki adamyň nikasynda daşdan ýat adam üçin ýer ýok.

Petýa birneme dymdy, soň bolsa ýuwaşlyk bilen aýtdy:

— Marinka Orlowanyň geçen ýazda keselhanada bolany ýadyňdamy?

— Hawa, ýadymda.

— Ol näme bolandygyny hiç kime aýtmady. Ýöne biz bir öýde ýaşaýarys, men bilýärin... Kakasy başga bir şäherde iş sapary bilen gidende, bir aýal bilen tanyşdy we her aý diýen ýaly şol şähere syýahat edip başlady. Soň bolsa şol ýerde gyzynyň doglandygy belli boldy. Marinkanyň ejesi muny bilip, uzak wagtlap aglady. Soň bolsa aýrylyşmak üçin ýüz tutdy. Marinka ejesini-de, kakasyny-

da gowy görýär. Şonuň üçinem onuň ýüregi paralandy — diýip, Marinkanyň enesi aýtdy.

— Ene-atasy bolsa aýrylyşdymy? — diýip, Maşa sorady.

— Hawa, ýöne kakasy indi iki maşgalanyň arasynda ot alýar. Marinkanyň ejesine garşy gödek hereket edendigine düşünýär we Marinkany hem küýseýär. Ol ýerde bolsa, başga bir maşgalada bir gyzjagaz ulalýar we ony terk edip bilenok. Şeýlelik bilen hemmeler üçin erbet.

— Hawa, bu aýylganç günä — diýip, Maşa uludan demini aldy. — Bu adamlara gaty gymmat düşýär.

Petýa we Maşa ýedinji tabşyrygyň harplaryny ýuwaşlyk bilen reňklediler.

— Täze Ähtde Isa bu buýruk hakda näme diýýär? — diýip, Petýa sorady.

— Ol, hatda başga biriniň aýalyna gyýa göz bilenem seretmeli däldigini aýtdy — diýip, Maşa jogap berdi.

— Onda indi näme gözüňi ýumup gezmelimi? — diýip, Petýa geň galdy.

— Esasy gürrüň, her dürli seredip bilýändigiňde.

— Düşünmedim! — diýip, Petýa güldi-de, gözlerini gyrpyldatdy.

— Diňe ýönekeý seredip bilersiň, ýa-da haram islegler bilen seredip bilersiň. Mysal üçin, sen öýlendiň we sen goňşyňyň aýalyny özüňkiden has gowy görýärsiň. Başga biriniň aýalyna seredip: «Oňa öýlenen bolsam, has gowy bolardy!» — diýip, pikir edýärsiň — diýip, Maşa jogap berdi.

— Ýok-ýok, men munuň ýaly hiç haçan etmerin. Men aýalymy saýlap alaryn! Iň gowusyny! — diýip, Petýa ýylgyrdy.

— Siniçkin, şunuň ýaly möhüm meselede üstünlik arzuw edýärin!

— Bolýar. Pçýolkina, biz, erkekler hakda, men hemme zada düşünýärin. Ýöne aýallar özlerini nähili alyp barmaly? Mukaddes Kitap bu hakda näme diýýär? — diýip, Petýa sorady.

— Wepalylyk meselesinde aýallar bilen erkekleriň arasynda aýratyn tapawut bardyr öýdemok. Diňe aýallar üçin bu buýrugyň bozulmagynyň netijeleri has agyr bolýar. Köplenç aýal.. çagalar bilen ýeke galýar. Bu gaty kyn.

Petýa Marinka Orlowany we ejesini ýatlap, ýene dymdy.

— Ýekşenbe mekdebinde bize ýene-de şeýle diýdiler, — diýip, Maşa sözüni dowam etdi — Mesihiň Ýygnagy — Onuň gelni bolýandygyny aýtdylar. Biz Onuň gelni. Şonuň üçin biz hemme zatda Mesihe wepaly bolmalydyrys. Oňa boýun bolmazlyk — bu Rebbimize wepalylygy bozmakdyr.

— Maşa, gel, doga edeli, meniň diňe bir zat ýadyma düşdi... Sen we men Onuň gelni bolýan bolsak, hemme zatda biz Oňa wepaly bolmalydyrys. Sebäbi biz Mesihi söýýäris!

Ýedinji tabşyryk

Synpyňda, dostlaryňyň we tanyşlaryňyň arasynda näme üçin bagtsyz adamlaryň köpdügini bilýärsiňmi?

Gel, Mukaddes Kitapda bu hakda näme diýilýändigini okaly. Bularyň hemmesi, ine, nähili başlandy. Hudaýymyz Reb adamy agyr uka giderdi; adam ukudaka, Reb onuň bir gapyrgasyny alyp, boşap galan ýerini et bilen örtdi. Hudaýymyz Reb adamyň bedeninden alan şol gapyrgasyndan aýal ýaratdy we ony adamyň ýanyna getirdi. Adam ony görüp: «Ine, süýegi öz süýegimden, teni öz tenimdendir; ol aýal bolar, çünki ol erkekden alnandyr» diýdi. Şol sebäpden hem erkek ata-enesini taşlap, aýaly bilen birigýär we olaryň ikisi bir ten bolýar.

Adam-da, onuň aýaly-da ýalaňaçdylar, olar heniz utanmany bilmeýärdiler. (Gelip çykyş 2:21–25). Ine, ilkinji maşgala şeýle dünýä indi. Bir äriň — bir aýaly bar.

Isa Mesihden aýrylyşmagyň mümkindigi ýa-da ýokdugyny soranlarynda, Ol aýrylyşmak Hudaýdan däldigini aýtdy. Kimdir biri öýlense, bu ömürlik hemişelikdir. Şonuň üçin Hudaý bu tabşyrygy berdi:

«Zyna etme».

(Müsürden çykyş 20:14)

Bu sözüň manysynyň nämedigini, belki, sen bilýän bolsaň gerek. Munda bir erkek başga bir aýaly öz aýalyndan gowudyr öýdýär. Ýa-da bir aýal başga bir erkek bilen has bagtly bolaryn

öýdýär. Emma Hudaý beýle bolmaýar diýýär. Kitaplarda näme ýazylsa-da ýa-da filmlerde görkezilse-de, eger sen Hudaýyň seni birleşdiren adamy bilen bagly bolup bilmeseň, başga hiç kim bilen bagtly bolup bilmersiň. Çünki Hudaý aýdýar: Onuň birleşdirenini adamyň bozmaga haky ýok.

Isa Öz töweregindäkilere maşgala gurmagyň ömürlikdigini aýdanda, käbirleri gaty gorkdular. Munuň nähili bolup biljekdigini göz öňüne getirip bilmediler. Galyberse-de, Onuň töweregindäkileriň köpüsi eýýäm aýrylyşandylar, gaýtadan durmuş gurandylar we ýene aýrylyşandylar... Isa bolsa birek-biregi söýmegiň we başgalara höwesli, haram pikirler bilen seretmezligiň möhümdigini aýtdy. Şonda maşgala bagtly bolar, şonda ene-atalarynyň bilelikde ýaşamaýandyklaryndan ejir çekýän çagalar az bolar.

«Zyna etme» buýrugy ululara, durmuş guranlara degişlidir. Emma bu buýrugy soňam ýalňyşmazlyk üçin çagalykdan bilmek gaty möhümdir. Seniň üçin ýene-de bir duýduryş: sen «ululary» filmlerine tomaşa etmekden, internetde «dörjelemekden» ýa-da bolgusyz kitaplary okamakdan ägä bol. Olar diňe zyýansyz we özüne çekiji bolup görünýändir. Aslynda olar ýüregi zaýalaýarlar, maşgala we durmuşa nädogry garaýyş döredýärler. Isa Mesihiň huzurynda etmejek zadyňyzy görmäň ýa-da hiç hili etmäň. Şonuň üçin Mukaddes Kitap şeýle öwredýär: «Bar güýjüň bilen ýüregiňi gora, çünki ýaşaýşyň gözbaşy ýürekden gaýdýar» (Süleýmanyň tymsallary 4:23).

Hudaý nikadan daşda, şeýle hem nikada islendik jyns gatnaşygyny gadagan etdi, sebäbi adama nämäniň gowudygyny we erbetdigini Ol bilýär. Çünki Hudaý — biziň Ýaradyjymyzdyr. Ol aýdyň we ýönekeý şeýle diýýär: «Zyna etme».

Biwepalyk

Bu hakda gürleşmek islämok,
Dünýädäki günä duzaklary — sansyz.
Nirä seretseň — hapa gözbaşlar,
Wepasyzlyk, adalatsyzlyk, ýamanlyk.

Dünýä ahlak gymmatlyklaryny bulaşdyrdy:
Hudaýa — bolan isleg utanç bilen azaldy,
Gymmat zat hökmünde görkezildi,
Şonsuz oňup bolýan zatlar etmeli.

Duýgular hakda gaty köp çekeleşikler,
Emma hakykat bilen ýüzbe-ýüz bolsaň:
Dostlarymyň we synpdaşlarymyň arasynda —
Maşgalalaryň ýarysynyň kakasy ýok.

Hudaý maşgalalary, wepalylygy, yhlasy goraýar.
Söýgä dönüklik etmek agyr günädir.
Wah, bu hakykat eşidilen bolsady,
Hemmeler üçin joşgunly wagyz ýaly!

9-njy bölüm

Bahany nädip ogurlamaly?

— Diňle, Pçýolkina, men senden beýle zada garaşamokdym! — diýip, barlag işinden soň synpdan çykanda, Petýa Siniçkin gaharly aýtdy. — Biz eýsem dost dälmi näme? Saňa näme maňa çözgüdi göçürtmek kyn düşdümi? Bu deňlemelerde meniň hiç zat bilmeýändigimi bilýärsiň-ä...

— Hawa, men gynanýan, Siniçkin. Men saňa gynandym — diýip, Maşa jogap berdi.

— Eger sen maňa gynanan bolsaň, maňa göçürmäge rugsat bererdiň!

— Men seniň ogry bolmagyňy islemedim — diýip, Maşa jogap berdi.

— Ogry? Nähili ogry? Sen üstesine maňa sögýärsiňmi?! Men hiç haçan hiç zat ogurlamadym! Matematika barlagyň bu ýerde näme dahyly bar? — diýip, Petýa hasam gaharlandy.

— Şu gün agşam meniň ýanyma gel, men saňa düşündirjek bolaryn — diýip, Maşa gaharly synpdaşyna jogap berdi.

— Men bu günem, ertirem seniňkä gelmerin! Dostlugymyzam ýatdan çykar! — diýip, Petýa gygyrdy we öýüne başga ýoldan gitdi.

Agşam jaňy eşidip, Maşa gapyny açdy we bosagada Petýa Siniçkini gördi.

— Men diňe bilesigelijilikden geldim. Pçýolkina, sen ýene başga näme oýlap tapdyň?

Maşanyň stolunda ýasy daş maket, kagyzlar we reňkli galamlar bardy. Mukaddes Kitapda Müsürden Çykyş kitabynyň tanyş 20-nji baby açyk durdy.

«Ogurlyk etme» — diýip, Maşa Hudaýyň kanunynyň sekizinji tabşyrygyny galam bilen ýazdy.

— Diýmek, sen hiç haçan hiç zat ogurlamadym diýýärsiňmi? — diýip, ol Petýadan sorady, oglan diýseň gyzardy.

Maşanyň bu wakany hatda çagalar bagyndanam ýadyna salýandygyny bilýärdi.

— Sen Witalikden alan maşynym hakda aýdýarsyňmy? Şeýle, men ony bütinleý almadym! Şol maşyn birden döwüldi, şonuň üçin ony yzyna gaýtaryp bilmedim — diýip, Petýa sesinde gözýaşlary bar ýaly düşündirjek boldy. — Soňra ol jübimden gaçanda, men gaty utandym!

— Şol waka meniň ýadymda. Ýöne men başga ýene-de bir zady ýada salmagyňy isleýärin.

Petýa pikir etdi.

— Üljeleri — diýip, Maşa ýatlatdy.

— Wiý, üljeleri... Romka bilen ikimiziň gezelenje gidenimizde ýolanymyzmy? Bu ogurlykmy? Üljeler hiç kimiňki däldi ahyry, olar ýolda ösüp otyrdylar — diýip, Petýa jogap berdi.

— Onda näme üçin olary bizden we oturgyçda oturan enelerden gizlediň? — diýip, Maşa sorady.

— Sebäbi... sebäbi...

— Şol ülje seniňki däldi! Başga biriniňkini alandygyňy duýduň — diýip, Maşa tamamlady.

— Aý, bolýar, Pçýolkina! Sen bizde ýeke-täk mukaddes! — diýip, Petýa ondan ýüz öwürdi.

— Menem günäsiz däl... Menem bir gezek... başga biriniň zadyny aldym — diýip, Maşa gyzardy.

— Sen?! Bolup bilmez! Bu nähili boldy?

— Naharhanada stoluň aşagyndan saç gysgyjyny tapdym. Owadan, köpdürli reňkli ýalpyldawuk gaşlary bardy... Men ony gaty haladym! Naharhanada hiç kim ýokdy, şonuň üçin men ony aldym we jübime salyp gizledim. Öýde saçymy gysdym — gaty owadandy. Ýöne men ony öýde dakyp bilmedim: Ejem muny görse, ony ýitiren adama gaýtaryp bermäge meni mejbur etjekdigini bilýärdim. Mekdepde-de dakmakdan gorkýardym... Bir hepdeläp ejir çekdim, soň synp ýolbaşçyma aýtdym.

— Bolýar, saç gysgyjyň eýesi tapyldymy? — diýip, Petýa sorady.

— Tapyldy. Şondan bäri men hiç wagt özüme degişli bolmadyk zady almajakdygyma karar berdim.

— Düşnükli. Emma barlag işiniň muňa nähili dahyly bar? — diýip, Petýa pikirlenenden soň sorady. — Ýöne meseleler hiç kimiňki däl ahyry.

— Meseleler hiç kimiňki däl, ýöne çözgüt kimdir birine degişli ahyry. Sen kimdir biriniň kararyny ogurlaýarsyň. Razymy?

— Razy... — diýip, Petýa uludan demini aldy. — Ýöne bilýärsiňmi, Pçýolkina, sen meniň dostum bolansoň, maňa kömek etmeli bolarsyň. Men bu deňlemelere düşünemok. — Höwes bilen kömek ederin! Meniň üçin olary çözmek aňsat!

— Diňle, Maşa, öwünjeňler üçin nähilidir bir buýruk barmy? — diýip, Petýa şadyýan güldi.

Sekizinji tabşyryk

Sen nämedir bir zat ogurlap gordüňmi? Ýok? Bu gowy. Eger şeýle bolan bolsa, indi näme hakda gürleşmek isleýändigime düşünensiň.

Bu, takmynan, men bäş ýaşymda bolup geçdi öýdýän. Goňşymyzyň bagynda ajaýyp nohut ösüp otyrdy. Onuň köp baldaklary ýörite syryklar boýunça joýalaryň üstüne egrelýärdi. Bagymyzdan goňşularyň birine bolsa, itimiz tarapyndan gazylan deşik bardy. Bu nohutlary şeýle bir iýesim geldi, muny göz öňünede getirip bilmersiň! Men dünýäde şireli içi doly gabykly nohutdan has tagamly başga zat ýok diýip, pikir etdim.

Men goňşymyň bagyna sümülip girdim. Ýöne birnäçe nohutlary saýlap, ýolup başlanymda, onuň üstüme gygyran gaty sesini eşitdim: «Wolodýa, bu ýerde sen näme edýärsiň?» Men ol gaharlanandyr öýdüp pikir edemok. Has dogrusy, ol geň galdy. Ýöne Hudaýyň näme üçin beýle buýruk berendigine derrew düşündim:

«Ogurluk etme».

(Müsürden çykyş 20:15)

Men gaty utandym! Ýüregimde özüme gaty ýigrenji göründim! Henizem çeýneýän nohudym maňa gaty tagamsyz ýaly bolýar!

Dogruçyl adamlar öz arassa zähmeti bilen özlerine we çagalaryna iýmäge iýmit, geýmäge eşik we aýakgap satyn alar ýaly pul gazanmaga çalyşýarlar. Ogrular bolsa, beýleki adamlaryň

hasabyna ýaşaýarlar. Metroda, otluda ýa-da bazarda başga biriniň jübüsine girip, mysal üçin kakasynyň ýa-da ejesiniň aýda gazanýanyny bir gezekde ogurlaýarlar. Munuň manysyny göz öňüne getirip bilýärsiňmi?

Ýöne, belki, dükanda bir zatlar alyp, tölemän alyp boljak köp zat bar diýersiň? Ýok! Sebäbi hemme zat birine degişlidir. Biz diňe hukuk boýunça özümiziňki bolan zatlary ulanyp bileris.

Şeýle-de bolsa, diňe pul ýa-da zatlar ogurlanmaýar. Eýsem mertebe hem ogurlanyp bilner. Mysal üçin, ylgaw ýaryşynda kimdir birine badak berip ýykyp, birinji bolup ylgap gelmek bilen baýrak almak. Emma bu baýrak ogurlandy. Şeýle mysallar köp. Synpda başga biriniň işini göçürmek hem ogurlyk: başga biriniň bilimini ogurlaýarsyň, goňşy synpdaşyň bilimini ulanyp, gowy baha alýarsyň.

Seniň pikiriňçe, mynasyp däl sylag alan adam begenýärmi? Ýok, hiç haçan. Aldawyny ömrüniň ahyryna çenli ýatda saklar we bu hemişe ony biynjalyk eder.

Mukaddes Ýazgyda: «Ogurlyk eden indi ogurlyk etmesin! Gaýtam, öz elleri bilen zähmet çekip, mätäje paýlamaga zady bolar ýaly, peýdaly iş etsin» diýilýär (Efesliler 4:28). Süleýmanyň pähimleri kitabynda kimdir biri başga birine zady agramyny kem çekse, bu Hudaýyň nazarynda ýigrenjidigi hakda ençeme gezek aýdylýar. Mysal üçin, bazarda nädogry terezini ulanyp, bir zatlar satýarlar. Başga adamlary talamak bilen, adam hem özüni talaýar, sebäbi Hudaýyň öňünde özüni ýigrenji edýär. Eýsem Hudaý oňa we maşgalasyna ak pata berermi? Elbetde, ýok. Hudaý ähli adamlar üçin hemişelik tabşyryk berdi: «Ogurlyk etme».

Ogurlyk etme

Sinaýda kanun çykaryjy
Biziň Hudaýymyzdy,
Ýeke-täk Hudaýdy.
Ýasy daşda — sekizinji tabşyryk,
Gysga we düşnükli:
ogurlyk etme.

Gizlin aldym — peýdasy degmedi,
Suw ýaly ýere siňdi.
Ogurlyk etme. Başga birini ulanma:
Bilimini, zähmedini, hiç zadyny.

Hudaýymyz gudratly, baý we baky,
alada edýär biz hakda yhlasly.
Sora — Ol seniň raýyňy ýykmaz,
zerur zatlaryň ählisini eçiler.

Hudaý Mukaddes Ýazgyda duýduryş berdi,
Ýygnakda-da bu wagyz edildi:
«Ogurlyk eden bolsaň, indi ogurlyk etme.
Ogrular Hudaýyň Şalygyny miras almazlar».

10-njy bölüm

Owadan ýalan

Petýa ýasy daş maketiniň işleriniň tamamlanyp barýandygyna begendi. — Örän gowy boldy — diýip, Maşa oňa harplary daşdan oýulan ýaly göwrümli görnüşde çekmegi öwretdi. Ýöne iň esasysy, Petýa diňe bir senetçilik bilen meşgullanman, eýsem Rebbiň On tabşyrygy berende adamlara näme diýjek bolýandygyny has gowy öwrenmäge synanyşýandygyny halady.

— Şeýlelik bilen, Siniçkin — diýip, Maşa Mukaddes Kitaby açdy. Bu gün dokuzynjy tabşyryk bar. Oka.

— «Ýakynyňyň garşysyna ýalan şaýatlyk etme» — diýip, Petýa okady. — Pçýolkina, bu nämäni aňladýar? Hudaý biziň kimdir biri hakda ýalan sözlemegimizi islemeýärmi?

— Hudaý asla aldamagymyzy islemeýär. Ýasy daşda men: «Aldama» diýip ýazardym — diýip, Maşa jogap berdi.

— Ýöne bu diňe birine garşy ýalan görkezmeler hakda aýdylýar — diýip, Petýa garşy çykdy. Mysal üçin, men ýalan sözläp, geçen anna güni biologiýa synpynda penjiräni döwen sen diýsem...

— Şeýlelik bilen, Siniçkin, ýöne şu ýerde, has jikme-jik aýtmagyňy haýyş edýärin — diýip, Maşa gyzyklandy. — Sen näme kimiň döwendigini hakykatdanam bilýärsiňmi?

Petýa gyzardy:

— Ýöne düşün, Ýok..., men muny aýdyp bilemok, men söz berdim.

— Bilýäňmi näme, muny edeniň üstüni ýapmak bilen, sen onuň bilen bile aldap, Hudaýyň emrini bozýarsyň!

— Eger penjiräni kimiň döwendigini aýtsam, men şugulçy we gybatçy bolaryn — diýip, Petýa aljyrap aýtdy.

Maşa ýuwaşlyk bilen harplary reňklemegini dowam etdi. Petýa saklanyp bilmedi.

— Bolýar... Muny Tima Andreýew döwdi. Tötänlikde. Biz hemmelerden irräk geldik, ol taýagy aldy-da, bizon awlaýan ýaly oýnap başlady... Taýagyny naýza ýaly zyňdy. Şonda birden döwüldi. Biz gaçdyk, men oňa dönüklik etmejekdigimi aýtdym.

— Ýöne haçanda Galina Alekseýewna muny kimiň edendigini soranynda, sen dymdyň. Şeýle-de, ony ýene-de Wasýa Naliwaýkonyň tapawutlanjak bolup edendigini aýdanynda-da, hiç zat diýmediň, sebäbi ol öň üç gezek penjiräni döwüpdi. Wasýa özüni aklamaga synanyşyp aglanda-da, sen dymdyň. Seniň pikiriňçe, şol pursat dymmak nämäni aňladýardy?

— Men dymdym, ýöne bu ýakynyma garşy ýalan şaýatlyk — diýip, Petýa burnuny çekdi. — Maşa men näme etmeli?

—Tima aýnany döwendigini boýun almalydygyny aýt. Ony ýapyp bilmejekdigiňi we eger muny özi etmese, Galina Alekseýewna bu barada aýtmaga mejbur bolýandygyňy hem aýt.

— Saňa aýtmak aňsat...

— Hakykat hemişe aňsat däl — diýip, Maşa aýtdy. — Ýöne ýalanyň bir häsiýeti bar — ol elmydama ýüze çykýar.

— Elbetde! — diýip, Petýa muny tassyklady. — Men muny ýüz gezek subut etdim.

— Menem —diýip, Maşa aýtdy — Käte men üstüne goşup, owadanlamagy halaýaryn. Men bir zat aýdýaryn we ýalanyň dilden nädip sypýandygyny duýmaýaryn. Bu ownuk-uşak ýaly, ýöne ýalan. Gowy bir zat ýaly bolup görünýär, ýöne dogry däl! Ýöne bir esasy zat bar: tiz wagtdan ýalan sözlänim belli bolýar. Şol wagt gaty utanýaryn!

— Hawa, mende-de şeyle boldy. Ähtimal, Hudaý ýalanlaryň biziň endigimize öwrülmezliginiň aladasyny edýär, şonuň üçin ýalanlary ýagtylyga çykarýar. Bu gaty peýdaly buýruk: «Ýalan sözleme».

Petýa we Maşa ýuwaşlyk bilen ýasy daşdaky harplary reňkläp başladylar. Gutarandan soň, Petýa:

— «Men Timadan boýun almagyny haýyş ederin, sebäbi Hudaý muny talap edýär. Eger ol islemeýän bolsa, onda goý, hemmeler meni şugulçy hasaplaýsynlar, bu Hudaýyň meni ýalançy hasaplanyndan has gowudyr, — diýip, Petýa aljyraňly aýtdy.

— Siniçkin, meniň lagerde ýüzmekde birinji orny alandygymy aýdanym ýadyňdamy? — diýip, Maşa gyzaryp Petýa aýtdy.

— Diýmek, bu dogry dälmi?

— Aslynda beýle däl. Ol ýerde bu ýaryş bolmady, sebäbi menden başga hiç kim ýüzüp bilmeýärdi... şonuň üçin bu birinji ýer ýaly bolup görünýär... ýöne aslynda bu dogry däl. Munuň üçin men eýýäm Hudaýdan ötünç soradym. Indi bolsa senden soraýaryn: ýalan sözlänim üçin meni bagyşla.

— Bolýar, Pçýolkina —diýip, Petýa ýylgyrdy. — Şenbe güni howdana gitmegi teklip edýärin. Kimiň birinji orny eýelejekdigini barlap göreli: senmi ýa-da men!

Dokuzynjy tabşyryk

Gel, her kimiň eýýäm endik eden zady hakda gürleşeli. Ýalan hakda. Hudaý şeýle tabşyryk berdi:

«Biriniň garşysyna ýalan şaýatlyk etme».

(Müsürden çykyş 20:16)

Tabşyryk aýdyň we düşnükli. Onda-da biraz düşündireýinmi? Bu tabşyryk şuny aňladýar: kiçeltmeli däl, ulaltmaly däl, aldamaly däl... Belki, senem beýleki köp adamlar ýaly şeýle pikir edýänsiň: «Aldaw beýle bir erbet zat däl. Bu ogurlyk, adam öldürmek ýa-da zyna etmek däl!» Ýöne Hudaý on tabşyrygyň birini muňa bagyş edipdir: bize ýalan sözlemegi gadagan etdi. Esasanam, beýleki adamlar hakda erbet gürüňler etmek.

Näme üçin biz käwagt aldaýarys? Mysal üçin, biz nämedir bir erbet zat etdik we muny boýun almaga gorkýarys. Hakykaty aýtmak ýalan sözlemekden has erbetdir öýdýäris. Käte, esasanam, erbet bolan bolsa, günäni başga biriniň üstüne atýarys. Bu saňa tanyşmy?

Erem bagynda ilkinji adamlaryň özlerini nähili alyp barandyklary ýadyňdamy? Hudaý Adam ata bilen How enä Erem bagynda ýekeje agajyň miwesinden iýmegi gadagan etdi, boýun egmeseler, olaryň öljekdigini aýtdy. Şeýtan How Enä: «Ýok, ölmersiňiz... edil hudaýlar ýaly bolarsyňyz» diýdi. How ene oňa ynandy. Şeýtan ony aldady. Isa şeýtan barada şeýle diýdi: «...Ol owaldan ganhordy, hiç wagt hakykatyň tarapdary bolmandy, sebäbi onda hakykat ýok.

Ol ýalan sözlände, öz-özünden sözleýär, çünki ol ýalançy, ýalanyň atasydyr» (Ýohanna 8:44).

Hudaý adamlardan gadagan eden agajynyň miwesinden iýendikleri barada soranynda, olar Hudaýa näme jogap berdiler? Adam: «Miwäni Seniň maňa beren aýalyň alyp berdi. Men hem iýdim» diýdi. Eýsem How näme diýdi? Ol: «Ýylan maňa aldap, iýdirdi» diýdi. Görýäňmi, olaryň hersi günäni beýlekisiniň üstüne ýüklemäge synanyşdy.

Resullaryň işleri kitabynda ýalan sözlemegiň howpuny görkezýän bir waka ýazylan. Hanany we Sapfira atly är-aýal resullary aldamak kararyna geldiler. Emma muny eden badyna olar öldüler. Elbetde, bu adatdan daşary ýagdaý. Emma pikirlenmeli bir zat bar, şeýlemi? Eger biz Hudaý bilen ýaşamak islesek, elmydama hakykaty aýtmalydyrys.Ýalan sözleýän şeýtandan gürleýär, ýöne hakykaty aýdýan Hudaýy razy edýär. Isa Özi hakda şeýle diýdi: «Ýol, hakykat we ýaşaýyş Mendirin, Mensiz hiç kim Atanyň ýanyna baryp bilmez» (Ýohanna 14:6).

«Ýöne ýarym hakykat näme?» — diýip, sen sorarsyň. Men Mukaddes Kitapdan bir aýdyň mysal getireýin. Ybraýym iki gezek, Müsürde we Gerarda, aýaly Sara hakda aldap, onuň özüniň aýal doganydygyny aýtdy (ol sebäpli janyny ýitirmekden gorkupdy). Netijede, ol tasdan öz aýalyny ýitiripdi, ol hakykatdanam onuň öweý gyz doganydy.

Ýalan ýa-da ýarym ýalan — birdir. Hudaý ýalana çydamaýar. Ol bize ýönekeý we düşnükli tabşyryklary berdi. Biz Rebden bize hemişe dogruçyl bolmagymyza we hiç kim hakda erbet zat aýtmazlyga, esasanam ýalan sözlemezlige kömek etmegini soralyň.

Janly tabşyryk

Kanun günlerinde kazy bigünälere
we kemsidilenlere käýemäge milt etmez,
çünki Reb şeýle tabşyryk berdi:
«Ýakynyňa garşy ýalan şaýatlyk etme».

Buýruk biziň günlerimizde hem janly:
Gyzgyn habarlary ogrynça
başgalara aýtmaga howlukma —
Munuň bilen ýakynyňy ýaralarsyň.

Ýolda tötänlikden
ýaraly kalby kemsitme,
ýalan bilen toslamany saýgar,
az gürle-de, has köp diňle.

Buýruk ýolda ýyldyz ýaly parlaýar,
Indi müňlerçe ýyl geçse-de,
Hudaý saňa wepaly we ýagşy
şaýady tapmagyňy umyt edýär.

11-nji bölüm

Hakyky hazyna

— Hany, sen Tima penjiräni döwendigini boýun almalydygyny aýtdyňmy? — diýip, Maşa Petýadan gapyny açanynda sorady.

— Aýtdym, ýöne ol, men oňa Hudaý hakda aýdanymda, üstümden güldi. Soň bolsa, eger men dil ýarsam, maňa berk darajakdygyny aýtdy...

— Hiç, biraz garaşaly, belki-de ol karara geler — diýip, Maşa gaýgyly myhmanyny köşeşdirdi. Gel, bu gün bizde aýratyn gün.

— Hawa, biz pellehana ýetdik! Bu gün iň soňky, onunjy tabşyryk! — diýip, Petýa Siniçkin dabaraly ýagdaýda aýtdy we Mukaddes Kitapda Gelip çykyş kitabynyň 20-nji babyny açdy. «Başga adamyň öýüne, aýalyna, gul-gyrnagyna ýa-da öküzine, eşegine oňa degişli zatlaryň hiç birine göz dikme».

— Bolýar, bu buýrugy gysgaldylan görnüşde nädip ýazmaly? — diýip, Maşa sorady.

— «Göz dikme...», ýöne soňra näme ýazmaly? Ynha, görýärin welin, köp zat bize degişli däl. Aýal barada ýedinji tabşyrykda düşünişdik — diýip, Petýa çyzgyjyň ýüzüne seredip aýtdy. — Bizde eşeklerimiz ýa gullarymyz ýok. Jaý we galan zat ýakynlarymyzda bar.

Petýa pikirlendi:

— Maşa, bir zady anyklamak isleýärin. Ynha seret, siziň gaty gowy durky täzelenen jaýyňyz bar. Hatda seniň öz otagyňam

bar, jaýyňyzda uly zal, üç balkon, giň aşhana bar... Men size myhmançylyga barmagy gaty gowy görýärin. Biz bolsa, kiçijik otagly köne jaýda ýaşaýarys. Genka, enem we men giriş otagynda ýatýarys. Hatda sowadyjymyzam girelgede durýar. Dogrusyny aýtsam, men bizde-de siziňki ýaly jaýymyzyň bolmagyny isleýärin. Eýsem bu günämi?

— Meniň pikirimçe, bu adaty isleg — gowy, amatly otag ýa-da jaý, durmuş üçin zerur zatlar. Ýöne kimde nämäniň bardygyny deňeşdirip başlanymyzda, ýok zadymyz üçin birine göriplik edip günä edip bileris. Göriplik edenimizde, Hudaýa: «Ýa Reb, Sen bar zadyňy adalatsyz paýladyň. Maňa goňşyma bereniňden az berdiň. Belki, Sen meni has az söýýänsiň?» diýýäris.

— Diýmek, isleg göriplige öwrülip biler, şonda biz günä edýäris. Adaty isleg bilen, göripligiň arasyndaky serhediň nirededigini nädip kesgitlemeli? — diýip, Petýa sorady.

Maşa bu barada oýlandy, emma Petýanyň özi öz soragyna jogap berdi:

— Belki, başga biriniňkä meňzeş bir zada eýe bolmak islegi, sizi gaharlandyrmaga sebäp bolup biler. Jaýyňyzy halaýaryn, ýöne bu meni gaharlandyrmaýar, kakaňyzyň gaty gowy hünärmendigini bilýärin, köp işleýär, şonuň üçin şeýle kwartira satyn alyp bildi. Bu maňa düşnükli.

Emma adamda özüne mynasyp däl bir zat bar bolsa näme etmeli? Haramlyk bilen köp pul gazanyp, bolçulykda ýaşasa, ýanyndaky adamlarda bolsa, hatda bir bölek çörek üçinem pul ýok diýse?

— Petýa, Hudaý, kime näçeräk bermelidigini bilýär. Bu Onuň hukugy. Onuň üçin biziň ýüregimiziň ýagdaýy möhümdir, garyplyk ýa-da baýlyk Hudaýyň synag edýän şertleridir. Baýlygy synamak aňsat däl. Garyplykda we ýeter-ýetmezçilikde adam has ir Hudaý hakda pikirlener. Baýlyk köplenç adamy Rebden daşlaşdyrýar. Elbetde, ýüregi gowy adamlar bar, köp kömek edýärler, ýygnakda

sadaka berýärler. Emma bu seýrek duş gelýär. Pul ýalan umyt bilen adamy ruhlandyrýar: sen hemme zady satyn alyp bilersiň, durmuş synaglaryndan gorkmaýarsyň, sen güýçli! Näme üçin saňa Hudaý gerek? Emma ýerdäki baýlyk — wagtlaýyn. Olar ýer ýüzünde rahatlyk berip bilerler, ýöne pul hiç wagt ýürege hakyky rahatlygy berip bermez, baky gelejege umyt berip bilmez.

— Hawa, gökde başga-da hazynalaryň bardygyny bilýäris: söýgi, adalat, rehimdarlyk. Esasy şularyň durmuşymyzda bolmagyna üns bermek has zerurdyr, uly jaýlar we tokga gapjyk zerur däl. Ýasy daşymyza ýönekeýje şeýle ýazaly: «Göriplik etme» — diýip, Petýa sözüni jemledi.

— Bu buýrugy ýerine ýetirmek gaty kyn. Galyberse-de, göriplik edip boljak köp zat bar: saglyk, akyl, başga biriniň gözelligi — diýip, Maşa üstüne goşdy.

— Pçýolkina, saňa howp abanýar — diýip, Petýa aýnadan öz suduryna bilgeşleýin haýran galdy.

Onunjy tabşyryk

Birnäçe ýyl ozal Gazagystanyň bir obasyna baryp gördüm, köp ýyl mundan ozal men ol ýerde ilkinji gezek mekdebe bardym, ýüzmegi we konkide taýmagy öwrendim, meniň çagalyk ýyllarymyň geçen ýeri. Hemme zady ulularyň gözi bilen görmek meniň üçin gyzyklydy. Ulag sürüp barýardym, tozanly köçede welosiped sürýän bir oglan meniň ünsümi çekdi. Maşyny sakladym-da, onuň ýanyna bardym. Taşlanan obada oglanjygyň biziň döwrümizde nähili duýýandygyny bilmek meniň üçin gyzyklydy. Salamlaşanymdan soň, men ondan: «Eý, oglan, sen bagtlymy?» diýip soradym. Ol: «Hawa, elbetde!» diýip jogap berdi we ýylgyryşdan ýaňa onuň ýüzi ýagtyldy. Ol ne krylosy, ne-de oturgyjy bolmadyk welosipede böküp mündi-de, tozanly köçeden ýene sürüp gitdi. Bu oglan bar zadyna kanagatlydy. Eger ol kaýyl däl bolsa, näme etmeli? Mysal üçin, baý çagalaryňky ýaly tigir edinmek islese näme? Bu oglan bagtly bolarmy? Elbetde, ýok! Hudaý biziň nähili adamlardygymyzy bilip, bu tabşyrygy berdi:

«Başga adamyň öýüne, aýalyna, gul-gyrnagyna ýa-da öküzine, eşegine, oňa degişli zatlaryň hiç birine göz dikme».

(Müsürden çykyş 20:17)

Mukaddes Kitapda uly bagt — takwa we kanagatly bolmak diýilýär. Iň baý adam, öňküsinden has gowy we täze

gören bir zadyny edinmek isleýän, derrew şatlygyny ýitirip, Hudaýa şükür etmegi bes eden adam däl-de, bar zady bilen kanagatlanýan adamdyr.

Hudaý biziň şat, bagtly we kanagatly bolmagymyzy isleýär, şonuň üçin bize «Göz dikme» tabşyrygyny berdi. Eger biz hemişe öz zadymyzy başga biriniňki bilen deňeşdirsek, özümiziňki däl zady islesek, Hudaý bizi şular ýaly duçar boljak günälerde, bizi göriplikden, dawa-jenjellerden, ogurlykdan we beýleki dürli günälerden halas etmek isleýär.

Emma bu tabşyryk arkaly Hudaý bizi başgalaryň ukybyna ýa-da üstünligine göriplik etmekden saklamak isleýär. Biz nädip çalt sanamaga ýykgyn edýäris: eger men şol adam ýaly güýçli bolan bolsam, şeýle bolardy! Ýa-da: wah, men şonuň ýaly owadan bolan bolsadym! Siziň pikiriňizçe, biz has bagtly bolardykmy? Ýok. Diňe Hudaýyň beren sowgatlaryndan razy bolan adam bagtlydyr.

Ýüregiňi, pikirleriňi we islegleriňi elmydama barla. Hudaý: «Ýakynyňyň hiç zadyna göz dikme» diýip, ýöne ýere aýtmady. Bagtly bolmak isleýärsiňmi? Bar zadyňa kaýyl bol we Hudaýa şükür et.

Göz dikme

Bu ilki Erem bagynda başlandy:
Hudaý Adam we How üçin taýýarlady,
zerur zatlaryň hemmesini berdi,
olaryň gözleri çäksiz bagtlydy.

Emma mekir ýylan muňa goşuldy,
bagda hemme zat üýtgedi:
şol zat, gadagan edilen zat,
Ilkinji adamlara külpet getirdi.

Bu ilki Erem bagynda başlandy:
Günä bilen kesel we ölüm geldi.
Edil şol bir kynçylykda —
Adamlar has köp zat islediler.

Dostumda näme bolsa, menem isleýärin:
«Meniň nämäm kem? Näme üçin maňa däl?»
Emma göriplik şerti howpludyr:
Oňa boýun bolsaň — otda ýalysyň.

Minnetdarlyk — keseliň bejergisi.
Hudaýyň merhemeti — daň şapagy ýaly.
Şonuň üçin mynasyp we peýdaly,
Hemme zat üçin Hudaýa şükür etmek.

Ýüregiňde öýke-kine ýygnama,
Emma ýalkanyşlary hasapla,
Başga biriniň zadyna göriplik etme,
Ýat biriniň hiç zadyna göz dikme.

12-nji bölüm

Gymmatly ýük

— Maşa, şu gün seniňkä Tima bilen gelip bilerinmi? — diýip, Petýa sorady. — Onuň saňa birnäçe soragy bar. Men oňa adamyň ýalan sözländigi üçin dowzaha gidip biljekdigini aýtdym. Ol maňa şonda hemmeleriň dowzahda boljakdygyny aýtdy. Men oňa Hudaýyň ähli tabşyryklary hakda aýdanymda, buýruklaryň adam üçin çydap bolmajak ýükdügini, hiç kimiň tutuş kanuny ýerine ýetirmäge mümkinçiliginiň ýokdugyny aýtdy.

— Bolýar, iki bolup geläýiň — diýip, Maşa razylaşdy.

Agşam Maşa ilki işi gutarmagy, soňra gürleşmegi teklip etdi. Tima dostlarynyň On tabşyryk bilen kagyzyň çyzgysyny kesip, karton maketlerine seresaplylyk bilen ýelmeýişlerini syn etdi.

— Taýýar! — diýip, Petýa dabaraly ýagdaýda aýtdy we ýasy daş tagtalary stoluň üstünde goýdy.

— Elbetde, hakyky ýasy daş tagtalar beýle däldi — diýip, Maşa aýtdy. — Olar uly daş plitalardy we tekst ýewreý dilindedi. Emma Mukaddes Kitap biziň üçin bu On tabşyrygy gorap saklady, Hudaý olary ähli adamzat üçin hemişelik berdi, sebäbi Hudaýyň kanuny bakydyr we hiç kim ony üýtgedip bilmez. Tima, seniň soraglaryň barmy? — diýip, Maşa synpdaşyna ýüzlendi.

— Hawa, men şuny soramak isledim: eger Hudaý hemme zady bilýän bolsa, onda näme üçin Ol her kimiň bozýan buýruklaryny berdi? Mysal üçin: «Ýalan şaýatlyk etme», «Göz dikme». Men olary ýerine ýetirip biljek ýekeje adamy-da bilemok. Petýa Isa

Mesihiň olary ýerine ýetirendigini aýtdy. Ýöne meniň üçin ondan näme peýda bar? Men muny başaramok ahyryn! Mysal üçin, men günä etdim: penjiräni döwdüm, soň bolsa ýalan sözledim. Iki günäni hasapla. Aýdaly, men muny özüm boýun aldym, bagyşlama soradym, ýöne günälerim hiç ýere gitmedi. Olary bir ýerde Hudaý ýazan bolmaly. Hawa, olar henizem meniň ýadymda galdy.

— Bilýärsiňmi, Tima, Mesih diňe bir bütin kanuny ýerine ýetirmän, eýsem, biziň üçinem, bize derek hem ýerine ýetirdi. Muny nädip edendigini aýdyp bereýin.

Maşa suratly Çagalar Mukaddes Kitabyny alyp, Golgotanyň şekillendirilen sahypasyny açdy we Timadan sorady:

— Aýtsana, kanunlary bozýanlara näme garaşýar?

— Jeza.

— Görýäňmi, bu Isa haçda çüýlendi. Ol biziň günälerimiziň jogapkärçiligini Öz üstüne aldy. Oňa derek bize jeza berilmelidi. Ol öldi we direldi. Adam günäsini boýnuna alyp toba edeninde, Isa olary bagyşlaýar. Ondan soň günä bagyşlandy we Hudaý muny ýatlamazlygy wada berdi.

— Günä edip, toba edip, bilsek hiç zat bolmazmy? — diýip, Tima şübheli sorady.

— Hudaý adamyň ýüregini görýär we diňe çyn ýürekden toba edýänleri bagyşlaýar.

Tima pikir etdi:

— Diýmek, men çyn ýürekden toba etsem, Hudaý meni bagyşlaýar. Ýöne soňra men nädip ýaşap bilerin? Bu buýruklaryň hemmesini nädip ýerine ýetirmeli? Özüme şeýle ýasy daş tagtasyny edinsem, muny ýanym bilen göterip, hemişe okap we ýene-de okasam — bu maňa kömek eder öýdýäňmi?

— Hudaý gadymy döwürlerde kanunlaryny adamlaryň ýüregine ýazjak wagtynyň boljakdygyny wada beripdi. Biz şu wagtda ýaşaýarys. Adam günälerini boýnuna alyp, toba etse, Isa Mesihi

durmuşyna çagyranda, Mukaddes Ruh ýüregine ornaşýar we günäni ýeňip geçmäge kömek edýär — diýip, Maşa aýtdy.

— Sen elmydama ýeňmegi başarýaňmy? — diýip, Tima sorady.

— Hemişe däl — diýip, Maşa boýun aldy. — Ýöne Hudaý üçin Ony söýmegi we ýakynlarymyzy söýmegi öwrenmek, hakykata ymtylmak we söýgi bilen hereket etmek möhümdir. Şonda kanun seniň ýüregiňe ýazylan ýaly bolar, buýruklary ýerine ýetirmek islärsiň, sebäbi olar Hudaýyňkydyr. Bu birbada bolup geçmeýär, bu daga çykmak ýalydyr: bir maksat edinmek we oňa tarap hereket etmek möhümdir.

— Iň esasy zat, biz daga ýeke çykmaýarys, Mesih biziň bilen bolýar. Haçanda biz ýykylanymyzda, Ol bizi galdyrýar. Men muňa göz ýetirdim we men Onuň seniň hem Dostuň bolmagyny isleýärin — diýip, Petýa Tima aýtdy.

— Hawa, şeýle Dost bilen dagyň iň beýik ujuna çykmak hem gorkunç däl — diýip, Tima ylalaşdy. — Maňa nämeden başlamak gerek?

— Doga-dileg bilen! — diýip, Maşa bilen Petýa birbada jogap berdiler.

1

Hudaýyň Reb Mendirin. Seniň Menden başga hudaýlaryň bolmasyn.

2

Özüň üçin but ýasama we oňa tagzym etme.

3

Hudaýyň Rebbiň adyny boş ýere agzama.

4

Sabat gününi mukaddes saklamak üçin ony ýerine ýetir.

5

Ata-eneňe hormat goý.

6

Adam öldürme.

7

Zyna etme.

8

Ogurlyk etme.

9

Ýalan şaýatlyk etme.

10

Biriniň zadyna göz dikme.

Gymmatly ýük

Dilegiň nämedigini bilýärsiňmi? Bu owadan sözleriň toplumy däl, diňe bir söhbetdeşlik däl, minnetdarlyk we haýyşlaryň sanawy däl. Bu adamyň Hudaý bilen birleşmegidir.

Berk ýapyk penjireli otagda oturanyňy göz öňüne getir. Ine, sen ony açmak kararyna gelýärsiň. Penjiräni açdyň, otaga ýagty yşyk, arassa howa we mylaýym ýylylyk akymy girdi. Otagyň ullakan şöhle saçýan dünýä öwrüldi.

Adam doga edende, Hudaýyň hakykatynyň nury we Hudaýyň söýgüsiniň ýylylygy onuň ýüregini doldurýar. Ynsan Hudaý bilen birleşýär.

Hudaýyň hakykatynyň nury näme edýär? Garaňky burçlary ýagtylandyrýar, nämäni düzetmelidigini, nämäni bejermelidigini, nämäni taşlamalydygyny görkezýär.

Hudaýyň söýgüsiniň ýylylygy näme edýär? Köşeşdirýär, ruhlandyrýar, iýmitlendirýär.

Garaňky otagda oturma, ýüregiňiň penjiresini Rebbe aç! Diňe şeýle etmek bilen, durmuşyň owadan we şatlykdan doludygyna ynanyp bilersiň. Diňe Isa Mesih bilen Hudaýyň kanunyna düşünip bilersiň we diňe Onuň bilen Hudaýyň buýruklary agyr ýük bolman, gymmatly ýük bolar.

Isa we tabşyryklar

Hudaý adamlar bilen köp aragatnaşyk etmek isleýär. Biz bu gyzgyn islege söýgi we merhemet diýýäris. Adamlaryň iň bolmanda Hudaý hakda käbir düşünjeleri edinmegi üçin, olara Öz Sözüni — Mukaddes Kitaby berdi. Hudaýyň nähilidigini bilmek üçin bolsa, tabşyryklary berdi. Bu tabşyryklar arkaly Hudaý bu şertleri kesgitledi, ýagny biz Oňa ýakynlaşyp bilýäris, Oňa doga edip, Ondan bir zat sorap ýa-da haýyş edip bilýäris. Sen nähili pikir edýärsiň, biz bu şertleri ýerine ýetirip bilerismi? Sen indi bu On tabşyrygyň hemmesini ýatdan bilýärsiň, şeýlemi? Seniň pikiriň nähili?

Men ýer ýüzünde tutuş kanuny ýerine ýetirip biljek adam ýok diýip pikir edýärin. Isa näme? Dogry, muny diňe Isa Mesih ýerine ýetirdi. Ol şeýle diýdi:

«Maňa Töwrat bilen pygamberleriň ýazgylaryny bozmaga gelendir öýtmäň. Men bozmaga däl-de, olary amala aşyrmaga geldim».

(Matta 5:17)

Umuman aýdanyňda, ýagdaý şeýleräk: Hudaý bu dünýä Isa Mesihiň şahsyýetinde geldi, ahyrsoňy Onuň bilen gatnaşyk gurup bilýäris. Hudaý Adam boldy! Ol Beýtullahamda Meryem atly bir gyzdan dünýä indi. Biz bu wakany Mesihiň doglan gününde baýramçylyk edip belleýäris.

Isa we tabşyryklar

Isa Nasyrada ýaşady we ulaldy, we ýaş wagtynda Ol Hoş Habary wagyz etdi. Isanyň resullary, ýagny habarçylary diýip atlandyrýan şägirtleri bardy. Olary ähli adamlara Hoş Habary wagyz etmek üçin bütin dünýä iberdi.

Üç ýyllap wagyz edeninden soň, Isa Hudaýa dil ýetirmekde aýyplandy (Ol — Hudaý we Özüni Hudaý diýip atlandyrdy) we haçda çüýlendi. Biz bu wakalary hem belleýäris. Näme üçin biz Mesihiň ölümini belleýäris? Hawa, sebäbi Ol ähli adamlaryň günäsi üçin, şol sanda seniň we meniň günälerim üçin öldi. Her gezek ýygnakda çörek we üzüm şiresini dadanymyzda, biz Isa Mesihiň ölümini ýada salýarys. Emma Isa ölmedi, Ol direldi. Elbetde, biz muny hem belleýäris. Bu baýramçylyga Pesah diýilýär, ýagny gutulyş diýilýär. Isa ölümden direldi. Bu Onuň biziň üçin ölümini Hudaýyň gurbanlyk hökmünde kabul edendigini aňladýar. Hemmesi! Indi Isanyň biziň üçin edenlerine ynanýan bolsak we Ony Halasgärimiz hökmünde kabul etsek, biz günälerimiz üçin jezalandyrylmaly däldiris. Bu Hoş Habardyr. Isa gelip, kanuny ýerine ýetirdi — biziň kanuny bozmalarymyzyň ählisini Ol Öz üstüne aldy. Indi bize kazyýete çekileris diýip, gorkmak gerek däl. Bize derek Isa ýazgaryldy.

Eýsem tabşyryklar babatda näme? Olary ýerine ýetirmelimi? Elbetde! Hudaý üýtgemedi. Indi biz muny jeza gorkusyndan däl-de, Isa Mesihe bolan söýgimiz sebäpli ýerine ýetirmeli, çünki Ol bize Hudaýymyzyň nähilidigini görkezdi, Ol bolsa, hut şeýledir: bizi söýýän Atadyr, Öz islegini ýerine ýetirmek üçin bize güýç we isleg berýän Atadyr.

Eger sen henizem öz günäleriňe toba etmedik bolsaň we Isa Mesihden özüňi bagyşlamagyny we Halasgäriň bolmagyny soramadyk bolsaň, şu gün, şu wagt muny edip bilersiň! Durmuşyňy Oňa bagyş et, şonda sen ebedilik Onuň bilen bolarsyň!

Esasy tabşyryk

Sinaý we çöl geçmişde galdy,
Isa ýerde bu dünýä indi,
Emma Ony Hudaýyň Ogly hasaplamadylar,
Hatda kanuny öwrenenler hem.

Güýçleriň deň däldigine şübhelenip,
barybir, sözde tutjak boldular:
«Mugallym! Esasy buýruk näme?
Bize düşündirip bilersiňmi?!»

Mesih gynanç bilen diňledi:
Adamlar düşünip bilsediler,
Halas bolmagy amala aşyryp,
Ony tiz wagtda ýerden alyp, haça çüýlärler;

Ine, kanuny yhlas bilen öwrenmek
hemme zatdan möhüm we zerur.
Reb Hudaýy çyn ýürekden söýüp,
ýakynyňy özüňi görşüň ýaly gör.

Mazmuny

1-nji bölüm 3
Ýasy daş maketi 3
Ysraýylyň Hudaýy — biziň Hudaýymyz 6
Ýaşaýyş düzgünleri. 8
2-nji bölüm 9
Söýgüden Hudaýa tarap 9
Birinji tabşyryk 12
Seniň Rebbiň we Hudaýyň. 14
3-nji bölüm 15
Butlar. 15
Ikinji tabşyryk 18
Butlara çokunmaň 20
4-nji bölüm 21
Diňe owadan sözler 21
Üçünji tabşyryk 24
Berk tabşyryk 26
5-nji bölüm 27
Baýramçylyk 27

Dördünji tabşyryk. 30
Aýratyn gün 32
6-njy bölüm. 33
Diňe tabyn bolmak däl 33
Bäşinji tabşyryk 36
Ata-eneňe hormat goý. 38
7-nji bölüm 39
Hudaýyň gymmatly sowgady 39
Altynjy tabşyryk 42
Adam öldürme! 44
8-nji bölüm 45
Gaty ýokary baha. 45
Ýedinji tabşyryk. 48
Biwepalyk 50
9-njy bölüm. 51
Bahany nädip ogurlamaly?. 51
Sekizinji tabşyryk. 54
Ogurlyk etme 56
10-njy bölüm 57
Owadan ýalan 57
Dokuzynjy tabşyryk 60

Janly tabşyryk 62
11-nji bölüm. 63
Hakyky hazyna 63
Onunjy tabşyryk 66
Göz dikme 68
12-nji bölüm 69
Gymmatly ýük. 69
Isa we tabşyryklar 74
Esasy tabşyryk 76

«Ýodajyk» žurnal kitaphanasy

Biziň durmuşymyz açyşlardan, uly we kiçi başdan geçirmelerden, şeýle hem howplardan doly. Bizi ýaradan Hudaý biziň üçin nämäniň gowudygyny we nämäniň ölüm howplydygyny bilýär. Muny bilmegimiz üçin, Ol bize tabşyryklar berdi. Bu edil ýoluň gyrasyndaky «Howply öwrüm» ýa-da ýokary woltly elektrik liniýaly agaçda «Dyrmaşma! Ölersiň!» diýen ýazgy ýalydyr. Gyzykly görnüşde awtorlar goşgularda, hekaýalarda we gepleşiklerde okyjylary durmuşyň iň möhüm düzgünleri bilen tanyşdyrýarlar.